

informativni

glasilo ravnskih železarjev

fuzinar

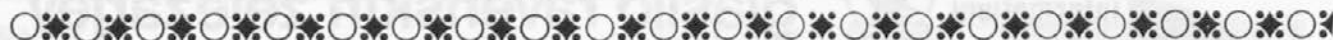
Leto XXVII

Ravne na Koroškem, 14. december 1990

Št. 12

**Srečno, zdravo in uspešno
leto 1991**

Jubilanti dela '90

Tridesetletni jubilar ima za sabo tričetr svoje delovne poti. Abrahama ima blizu, za sabo, daleč pa še ni star. Zato premore tako izkušnje kot moči za še eno, zadnje desetletje v tovarni.

Če ima podjetje modrega direktorja, obrat preudarnega obratovodja in skupina brihtnega mojstra, potem vsi vedo, da je treba takega dolgoletnega jubilanta obravnavati z dolžnim spoštovanjem. Brez dobrih delavcev ni dobre proizvodnje, brez te pa ne poti v Evropo.

Možno je seveda tudi, da tako delo še nima prav povsod svoje cene. Bližnjice, dolg jezik in iskanje političnih krivin so veljale predolgo, da bi jih lahko pozabili čez noč. Toda človeka, ki sta ga oblikovala tovarna in čas, ni tako lahko resno prizadeti.

Denarju pa visokim tovarišem in gospodom lahko kaj hitro pade cena, dobro delo pa ohrani svojo vrednost.

Iskrene čestitke!

Marjan Kolar

30-LETNI JUBILANTI DELA

PE METALURGIJA

JEKLARNA

1. ŠUMNIK Franc
2. IVARTNIK Ivan II.
3. PLODER Herman
4. TRETJAK Albert
5. ŽVIKART Jožef

VAELJARNA

1. HRAŠAN Alojz
2. KOVAČIČ Viktor
3. KROF Valentin
4. LIPOVNIK Leopold
5. SVETINA Jakob II.
6. HUDRAP Franc
7. MAJCEN Ignac
8. PEČNIK Anton
9. KRIVEC Alojz
10. ŠTINJEK Franc
11. POROČNIK Franc

KOVAČNICA

1. HOVNIK Marjan I.
2. JAZBEC Martin
3. KLINC Ludvik
4. LADINEK Vinko
5. PEŠL Mirko
6. TEMNIKAR Jože

JEKLOVLEK

1. BERLOŽNIK Rudolf
2. CEJ Jerica

PE METALURGIJA – sk. služ.

1. ŠTIMNIKAR Franc, org. d.
2. JURINEC Vinko
3. KOČALJ Mihael II.
4. KUŠEJ Mihael
5. KUNEJ Anton
6. MLAČNIK Friderik
7. POLOVŠEK Janez
8. POTOČNIK Alojz II.
9. ROBNIK Jože, org. dela
10. TRSTENJAK Marija
11. NERAD Franc

PE JEKLOLIVARNA

1. ČRESLOVNIK Anton
2. ŠISERNIK Franc II.
3. ŠTEBLE Ivan
4. ŠTEHARNIK Bogomir
5. GOLOB Vinko
6. HACE Franc
7. KAJNIH Ludvik
8. KODRUN Jože
9. KOLENKO Josip
10. KORBAR Alojz
11. MOČNIK Leopold II.
12. MORI Leopold II.

13. PAVŠE Franc
14. PEROVEC Ivan
15. VEČKO Mihael
16. PETEK Marija
17. ŠTUMPFL Edvard
18. SUHOVRŠNIK Jože

PE STROJI

1. ŠIPEK Bogomir
2. HUDOVERNIK Slavko
3. JESENIČNIK Franc
4. ODER Viktor
5. ROŽEJ Jože I.
6. STRMČNIK Stanislav II.

PE OBDELAVA

KALILNICA

1. KOLAR Franc I.

ORODJARNA

1. ČESNIK Marjan
2. GORENŠEK Emil
3. PAVŠE Valentin
4. SAMEC Roman

INDUSTRIJSKI NOŽI

1. JEŽ Jože
2. KRENKER Ivan
3. SIROVINA Jakob
4. URŠNIK Anton

PNEVM. STROJI

1. HIRTJ Franc, inž. org. dela
2. RAMŠAK Ivan II.
3. PODMENINŠEK Franc

VZMETARNA

1. POLANER Štefan

NAMENSKA PROIZVODNJA

1. LAMPRET Peter

PE OBDELAVA – sk. službe

1. ČAS Rihard
2. GERDEJ Angela
3. KASPER Avrelja
4. RANC Peter
5. SENICA Feliks
6. VOGRIN Vladimir

PE TURIZEM IN DRUŽB. STAN.

1. FABIJAN Borislav, org. rek.
2. JANEŽIČ Alojz

TEHNIŠKI SEKTOR

ENERGIJA

1. FERK Vinko

ETS

1. KAJZER Maks
2. PODPEČAN Ivan
3. VUGRINEC Miroslav

SGV

1. HACE Alojzija
2. HRASTNIK Alojz, inž.
3. LEPEJ Viktor
4. VEZOVIK Franc
5. ZDOVC Marjan
6. CELEC Janez
7. HOVNIK Franc
8. HALEJ Aleš

TRANSPORT

1. ŠTEHARNIK Stanko
2. IVARTNIK Anton
3. PLANKO Stanko

TEHNIŠKI SEKTOR – sk. sl.

1. RISTIČ Anica

SEKTOR ZAGOT.

KAKOVOSTI

1. MARIN Ciril
2. PREDNIK Jože

RAZVOJNI SEKTOR

1. BUTOLEN Milan, inž.
2. MARZEL Franc

KOMERCIALNI SEKTOR

1. ŠPEGU Ignac
2. KUMER Nikolaj
3. STRMČNIK Marija
4. VUKOVIČ Ivan

EKONOM. FIN. SEKTOR

1. JURAJA-FIRŠT Angela
2. KAVTIČNIK Jerica
3. KOTAR Berta
4. MAKLIN Anton, org. dela
5. ŠISERNIK Nežka
6. LOGAR Ivanka

ORG. KADR. SEKTOR

1. LESKOŠEK Franc II.
2. LIPOVNIK Karel
3. PEČOVNIK Štefan
4. PLANINŠEK Marija
5. PLEVNİK Ignac
6. PUŠPAN Jože

JUBILANTI DELA V LETU 1990

PE – SEKTOR	10 let	20 let	30 let	SKUPAJ
JEKLARNA	11	9	5	25
VALJARNA	16	15	11	42
KOVAČNICA	11	6	6	23
JEKLOVLEK	2	5	2	9
METALURGIJA – sk. službe	5	16	11	32
JEKLOLIVARNA	17	20	18	55
STROJI	29	16	6	51
KALILNICA	–	4	1	5
ORODJARNA	4	2	4	10
INDUSTRIJSKI NOŽI	6	10	4	20
PNEVM. STROJI	4	2	3	9
VZMETARNA	1	1	1	3
NAMENSKA PROIZVODNJA	5	–	1	6
OBDELAVA – sk. službe	7	9	6	22
TURIZEM IN DRUŽB. ST.	3	7	2	12
ENERGIJA	8	5	1	14
ETS	7	6	3	16
SGV	17	7	8	32
TRANSPORT	2	3	3	8
TEHNIŠKI SEKTOR – sk. službe	2	–	1	3
SEKTOR ZAGOT. KAKOV.	–	3	2	5
RAZVOJNI SEKTOR	5	2	2	9
KOMERCIALNI SEKTOR	10	8	4	22
EKON. FIN. SEKTOR	6	7	6	19
ORG. KADR. SEKTOR	6	7	6	19
ARMATURE	23	–	–	23
SKUPAJ:	207	170	117	494

V LETU 1991 SPROSTIMO VSE USTVARJALNE SILE

Pred mano je organogram bodočega koncerna Železarne Ravne. Kaže mi osem metalurških in predelovalnih podjetij, šest ostalih in tri podjetja zunaj koncerna.

Metalurgija in predelava obsegata:

jeklarno - kovačnico - valjarno in jeklovlek - OTK - finance in poslovno banko - jeklolivarno - armature - stroje - orodja, pnevmatiko, nože, valje, orodjarno, vzmetarno in termično obdelavo.

Druga podjetja so:

inženiring - informatika - zaposlovanje - vzdrževanje - trgovina - varnostna zaščita.

Zunaj koncerna so:

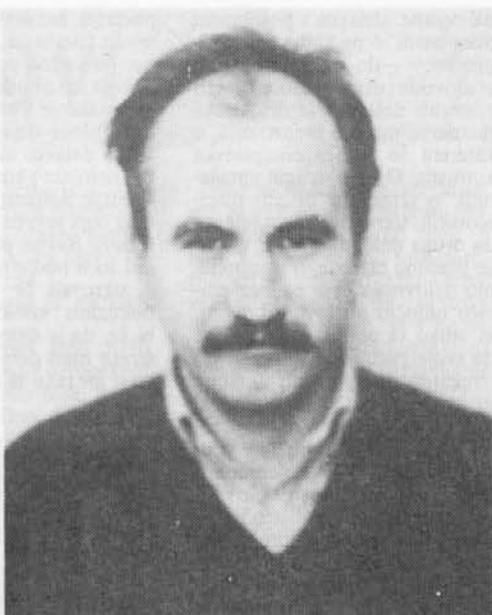
stanovanja - požarna varnost - turizem.

Zavedam se trenutka in svoje vloge v njem v vsej odgovornosti. Predlog sanacije železarne in svojo vlogo v njem si predstavljam, kot da bi bil nezaposlen, poročil pa bi se z ženo, ki ima osem otrok (podjetij) iz prvega zakona, šest otrok (podjetij) iz drugega in tri (podjetja) iz tretjega zakona.

Kar me hrabri, je to, da to ženo kljub vsej sramoti ali usodi imam srčno rad. Osmero otrok je že skoraj pri kruhu, šest iz drugega jih še študira in jim je treba zagotoviti samostojnost. Trije iz tretjega zakona pa imajo kar bogato doto po očetu, samo pametni morajo biti, da je prehitro ne zapravijo.

Mogoče malo preveč prispevov ob novi organizaciji, pa vendar, ustvariti moramo novo železarno, ki bo sposobna nositi ime Železarna Ravne - tovarna plemenitih jekel. Ponovno moramo ustvariti žar v nas, da pripadamo tej družini, da se zanjo znamo boriti. Sprostiti moramo vse ustvarjalne sile, ki so bile uklenjene v spono. Uveljaviti moramo timsko delo, ki ne bo poznalo obremenjenega in neobremenjenega mišljenja. Vsi moramo postati obremenjeni in polno odgovorni v tej družinski zvezi ali navezi.

Preskok iz dosedanjega mišljenja v novo je za vsakega od nas boleč. Živimo skoraj na koncu sveta, kjer smo še bolj občutljivi za vsako spremembo.

Spominjam se pogovorov in trditev, da je v Železarni Ravne treba nekaj narediti in to tudi vsi vemo. Sedaj je trenutek za ta »nekaj«. Ne dovolimo, da bi izpustili besedo »nekaj« in vse razvodenili. Zdaj vemo, kaj moramo in stojmo za tem kot možje, da si bomo lahko čez čas odkrito pogledali v oči in s stiskom rok potrdili, da smo na pravi poti.

V.d. generalnega direktorja
Železarne Ravne
Andrej Kokalj, dipl. inž.

Kaj je treba vedeti o novih zakonih

V zadnjih dveh letih se je zaradi novih razmer tako v državi kot v republiki in železarni spremenilo ali na novo zastavilo mnogo pravnih aktov. Po besedah **Mirana Kosa**, dipl. jur., vodjo pravne službe v železarni, bo revolucionarno v smislu zelo korenitih sprememb sicer šele obdobje, ki prihajala, a smo se pri fužinarju vseeno odločili, da o nekaterih že uvedenih ali šele načrtovanih novostih spregovorimo kar zdaj. To smo delno storili tudi zato, ker se je ob uvedbi kategorij, kot so čakanje na delo, novi sistem plač, podjetništvo, privatizacija, pojavilo mnogo vprašanj, ki so nepojasnjena povzročila tudi mnoge konflikte.

VEČ DOLŽNOSTI KOT PRAVIC

»Miran Kos, kaj je v novi zakonodaji takšno, da je za delavce prav, da vemo v svoje dobro? Kaj je pomembno, izrecno vezano na status oz. delo delavca?«

»Delavec se mora predvsem zavedati, da postaja njegovo delo vse več vredno ob dejstvu, da ga je vse manj. Najboljše za nas delavce bo, če se bomo zavedali, da moramo dobro in disciplinirano delati. S tem si bomo najbolj zavarovali svoj status.

– Strogo s pravno-formalnega vidika je za delavca dobro, da

pozna pravice, hkrati pa se mora zavedati dolžnosti. Pravice so opredeljene v zvezni in republiški delovnopравни zakonodaji in zaenkrat v Splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo in Pravilniku o del. razmerjih Železarne Ravne. S temi pravicami se ima delavec možnost seznaniti v nasprotju s prejšnjo ureditvijo, ko je z njimi bila OZD dolžna delavca seznaniti, pa se to ni dogajalo.

Splošno pravilo, ki velja v pravnem redu, je, da nepoznavanje prava škoduje, kar pomeni, da se ne moremo sklicevati na njegovo nepoznavanje. Sploh je to pomembno vedeti zdaj, ko t.i. pravne pomoči za delavce ni več.

– Razmerje med pravicami in dolžnostmi se ruši v korist dolžnosti, predvsem v smislu zmanjšanja vloge delavca pri soodločanju, pri soupravljanju, v smislu ostrejših pogojev za prenehanje delovnega razmerja in zaostrene disciplinske odgovornosti.

– Delovno mesto ni več nedotakljivo in sveto, ampak je v ospredju interes podjetja in pa seveda družbe v širšem smislu. Pokazala se bo konkurenca za delovna mesta. Vprašanja socialnega značaja prehajajo iz podjetja v občino in republiko.

– Ob vseh teh neprijetnih stvarih je treba delavca informirati, da ima vseeno še ogromno pravic, ki so vezane na njegovo

delovno mesto (soodločanje kljub manjši intenziteti, zdravstveno varstvo, stanovanjske pravice), čeprav se bo tu še marsikaj spremenilo.

– K morda bolj črnemu razmišljanju o pravicah delavcev me je navdahnila predvidena sprememba republiške zakonodaje, ki zelo radikalno spreminja pogoje in pa odgovornost ljudi za ugotavljanje po novem t.i. operativnih začasnih in trajnih viškov (organizacijski, tehnološki, ekonomski in drugi razlogi). Če je imel prej vsaj pri trajnih viških pomembno vlogo organ upravljanja, je zdaj odločitev o ugotovitvi trajnih in začasnih viškov predvsem na PO. Merila so ista, kot so zapisana v splošni kolektivni pogodbi, rok, v katerem mora biti delo delavca nepotrebno, da postane t.i. operativni višek, pa je samo še šest mesecev. Šest mesecev po ugotovitvi, da je delavec trajni višek, mu delovno razmerje tudi preneha. Spremenila se je tudi odpravnina. Znaša najmanj polovico poprečne plače v zadnjih treh mesecih, pomnoženo s številom let zaposlitve. Delavec, ki nima dveh let delovne dobe, ni upravičen do odpravnine.

Seveda se ukrep prenehanja delovnega razmerja formalno ne postavlja na prvo mesto, ker je treba najprej delavca poskušati prekvalificirati oz. razporediti na

drugo delovno mesto znotraj ali zunaj podjetja; lahko tudi na mesto, ki zahteva za dve stopnji nižjo šolsko izobrazbo.

– Pravilnik o plačah, ki ga je sprejel delavski svet konec avgusta, je bil zakonit, v skladu z zvezno in republiško zakonodajo, predvsem pa s splošno kolektivno pogodbo. Zato ni bilo nobene formalne potrebe po sprejetju sklepa, da so razporeditve v posamezne plačilne razrede javne. Pravilnik je pospešil proces boljšega motiviranja dobrih strokovnih in vodstvenih delavcev. Ob tem pa nikakor ne smemo zanemariti povečanja odgovornosti, ki je formalno urejena v drugih predpisih.

POSLOVODNI ORGANI IMAJO VEČ POOBLASTIL

»Našteto velja za vse zaposlene. Kaj pa bi lahko povedali o novostih, ki se nanašajo na vodstvene in vodilne delavce in je dobro, da jih poznajo tako te strukture kot njihovi podrejeni?«

»Spremembe zakonodaje, ki jih je začela uvajati zvezna vlada konec leta 1988 (Zakon o podjetjih, sredi leta 1989 Zakon o delovnih razmerjih, letos poleti splošna kolektivna pogodba) so kup pooblastil v zvezi z odločanjem o pravicah in dolžnostih delavcev prenesle na poslovod-

ne organe, delavce s posebnimi pooblastitmi in pa vodje delovnih procesov – do delovodij. Tako poslovodni organ odloča o vseh pravicah delavcev iz delovnega razmerja, razen o prenehanju, o katerem še odloča disciplinska komisija. O vseh drugih vprašanjih: o izrekanju drugih disciplinskih ukrepov, razporejanju na druga delovna mesta, v druge plačilne razrede, o razporejanju delovnega časa pa ima pravico odločiti poslovodni organ, ki lahko ta pooblastila prenese na svoje podrejene in razen pri izrekanju disciplinskih ukrepov in razporejanju delovnih mest tudi na delovodje. Vse več je torej prostovoljnih odločitev vodstvenih ljudi, vse z namenom boljše organiziranosti delovnih procesov in večje discipline v nasprotju s prejšnjo ureditvijo, ki je stalno zahtevala ugotavljanje nekaterih širših interesov s strani kolektivnih – samoupravnih organov. Seveda samovolje odgovornih zaradi osebnih interesov pri tem ne sme biti.

Čakanje na delo je eden izmed ukrepov za t.i. začasne viške delovne sile. Zaenkrat še velja, da so to tisti, katerih delo ni nepotrebno dlje kot dve leti. Poleg tega ukrepa je za reševanje začasnih viškov predvidena še dokvalifikacija oz. prekvalifikacija, razporeditev na druga delovna mesta znotraj in zunaj podjetja. Vsi ti ukrepi se uporabljajo fakultativno. Delavec pri tem nima zakonske pravice soodločati. Ukrep lahko izvede, vsaj pri naši organiziranosti, PO in direktor, če je PO nanj prenesel pooblastilo. Delovodja o začasnih viških ne more odločati, dejstvo pa je, da se bo odločil na podlagi informacij vodij in delovodij.

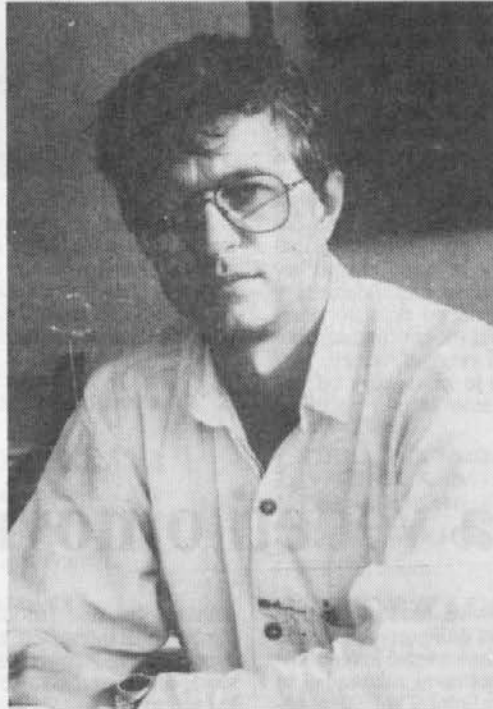
Vsa ta razmerja so posledica poskusa uvajanja podjetništva tudi v naš gospodarski sistem in ena od temeljnih značilnosti je tudi, da je treba delavcu vzeti oblast, kot jo je imel do sedaj, in mu dati dela. Čeprav je osnovni pogoj za izvedbo tega razrešitve lastninskih vprašanj, pa se vendarle moramo že danes zavedati, da imamo poslovodne organe za to, da skrbijo za poslovno funkcijo podjetja, delavec pa je za delo. Tudi na Zahodu imajo delavci pravico soodločati prek upravnih organov in pa seveda sindikata, nikakor pa ne pravice odločati.

Konkurenčna klavzula formalno velja, čeprav je bil zvezni zakon spremenjen, v tem smislu, da je te člene črtal. Slovenska skupščina je že potrdila, da ta zakon velja za Slovenijo. Zatorej so pogoji formalno malo manj ostri, kot so bili predstavljeni v Novicah. Še vedno pa bo treba vprašanja s konkretnim delavcem urediti s pogodbo o zaposlitvi, v katero lahko pride popolnoma ista vsebina, kot je bila navedena v zakonu.

Zakon o podjetjih je ustanavljanje podjetij s strani delavcev in njihovih sorodnikov enačil s prepovedano konkurenco lastnemu

podjetju, kar je vsekakor zelo ostro in vprašanje je, če je smiselno. Še vedno pa velja delovno-pravna zakonodaja, ki tudi ureja to vprašanje v smislu prepovedi opravljanja dejavnosti, s katero lahko delavec ali njegov sorodnik nelegalno konkurira in s tem škoduje lastnemu podjetju.

Iz tega seveda izhaja, da v Železarni Ravne ugotavljamo, kateri so ti podjetniki in bomo tudi ukrepali, če bomo ugotovili nelegalno konkurenco. Dodal bi še, da je delo za zasebne interese med delovnim časom že tako ali tako disciplinski prekršek.

Predvidena nova reorganizacija podjetja je verjetno posledica spoznanja, da je treba na posamezne poslovne subjekte prenesti vso odgovornost ekonomskega subjekta z namenom povečati produktivnost in izogniti se lažnemu solidarizmu med posameznimi deli podjetja. Zaenkrat o vseh vprašanih organizacije odloča delavski svet na predlog PO. Posamezna okolja, ki mislijo, da se bodo lahko organizirala mimo te ureditve, nimajo te teoretične možnosti, ker smo pač eno podjetje.

Reorganizacija podjetja je v duhu splošne usmeritve, da je treba gigante narediti fleksibilnejše zaradi večje možnosti preživetja v sedanjih razmerah. Verjetno ne moremo mimo dejstva, da železarne ne gre razbijati v dobesednem smislu, ampak je treba organizirati neko obliko koncerna, kar bi formalno pomenilo, da izhajamo iz nekaterih skupnih interesov.

Ker je eno od temeljnih vprašanj, ki jih moramo razčistiti v naši družbi, tudi lastninjenje – od nikogar in od vseh – družbene lastnine, predvsem zaradi povečanja njene produktivnosti, se

v Sloveniji pripravlja ustrezen zakonski akt (Zakon o privatizaciji), ki predvideva načine, postopke in pogoje za privatizacijo oz. lastninjenje. Osnutek zakona predvideva več variant, med njimi tudi t.i. interno privatizacijo (odkup in nakup podjetja s strani delavcev). To pravico bo imel vsak zaposleni. Zakon predvideva tudi popuste. Zaenkrat je predlog največ 40 % popusta, sicer pa bo odvisen od delovne dobe. Knjigovodsko bo to pomenilo, da se bo za odstotek popusta zmanjšala družbena lastnina, vendar po mojem prepričanju v primeru realne ocenitve

POUDARJENO VARSTVO OSEBNIH PODATKOV

»V vrsti pravnih aktov gotovo ne moreva mimo temeljnega – ustave. Ker so se v železarni pojavile nekatere nejasnosti v zvezi z osebnimi podatki (javnost – tajnost plač!), pustiva vse drugo in se dotakniva le tega poglavja iz ustave.«

»Osebnih podatki so še vedno zavarovani. Njihova nedotakljivost se z novo politiko še poudarja in bo tudi urejena v novi ustavi bolj intenzivno. Pravice osebne nedotakljivosti, povezanih s to pravico, je kar precej. Ustavil bi se pri varstvu osebnih podatkov, povezanih z delom delavcev. Menim, da je tudi plača kot podatek o uspešnosti ali neuspešnosti dela tako kolektiva kot posameznika v nekem obdobju osebni podatek, čeprav zakonodaja izrecno nikjer ne navaja, da so plače osebna tajnost. Mi smo si to zapisali v Pravilnik o plačah in zato naj bi za nas to tudi veljalo. Osebnih podatki so vedno zavarovani zaradi varstva integritete posameznika in zaradi možnosti nepravilne uporabe teh podatkov, če jih uporabljajo nepristojni ljudje. Ker je plača podatek, ki še tako buri duhove, saj nenazadnje posredno ocenjuje tudi sodelavce in pa nadrejene, je lahko prizadejane več škode kot koristi.«

PRIHAJA OBDOBJE KORENITIH SPREMENB

»Številke sicer niso merilo, pa vendarle: koliko je bilo v zadnjem času novih aktov?«

»Govorimo lahko o desetih sistemskih zakonih, ki korenito posegajo v naše življenje. Zato bi obdobje, ki prihaja, označil celo kot revolucionarno v smislu korenitih sprememb: od sistema državne uprave, ekonomske politike in drugih politik do pravic in s tem tudi življenja občanov (lastninjenje družbene lastnine, ne nazadnje tudi stanovanj, morebitni novi denar, novi položaj v svetu itd.) Ne bi bilo slabo, če bi o teh vprašanjih tudi v Fužinarju podrobneje pisali.«

MANJŠA VLOGA PRAVILNIKOV

»Ali se z vsemi omenjenimi novostmi ruši tudi razmerje zakoni: pravilniki (kot interni akti)? Če se, kaj to pomeni?«

»Vloga pravilnikov kot internih aktov se bo zmanjšala v tem smislu, da bomo lahko v njih odločali le o konkretnih vprašanjih, katerih interval ali širši nivo bo dan v zakonu. Upam, da bo to boljše, ker bodo o stvareh odločali tisti, ki so za uspešno vodenje gospodarstva odgovorni. Ti pa morajo upoštevati v svetu sprejete in spoznane uspešne rešitve, neozirajoč se na osebne interese, ki so v sedanjem sistemu prihajali na plan.«

»Hvala za odgovore.«

Helena Merkač

NOVO LETO – NOVI ČASI

Leto se še ni povsem izteklo in poslovnega leta 1990 še ne moremo ocenjevati. Toda kvartalne bilance kažejo, da Železarna Ravne – z mnogimi drugimi slovenskimi podjetji vred – vse bolj tone v izgubo. Če nečemo povsem propasti, bomo morali marsikaj temeljito spremeniti. Kaj in kako, smo povprašali nekatere naše direktorje. Vsak je svoje videnje gradil na sedanjem stanju svoje organizacijske enote. Kar so povedali v pogovorih, smo strnili v naslednjih sestavkih.

Dipl. inž. Edvard Štruel, direktor Jeklolivarne:

PRIHODNOST JEKLOLIVARNE JE V OPREMI IN ZNANJU

Že polletna bilanca je pokazala, po devetih mesecih pa se je še potrdilo, da izguba v poslovnem delu Jeklolivarne ne narašča več, raste pa t.i.m. finančna izguba, in sicer zato, ker moramo zaradi dolgotrajne negativne bilance najemati kredite, ti pa nas z visokimi obrestnimi merami požirajo. Ekonomisti so izračunali, da bi ob dvigu proizvodnje do planirane in pri sedanjih vhodnih in prodajnih cenah precejšnji del finančnega dela izgube že pokrili. A žal še v bližnji prihodnosti ne moremo pričakovati večjega naraščanja naročil. Več možnosti imamo v izvozu, a tam je ustaljena praksa, da hoče kupec ali posrednik novega poslovnega partnerja najprej pošteno spoznati, zato se moramo sprva zadovoljiti z manjšimi, poskusnimi naročili, na zaželeno večjo serijo je treba čakati vsaj leto ali dve.

Sanacije po evropsko si ne moremo privoščiti

Gotovo je, da bi bila najhitrejša rešitev za Jeklolivarne – stečaj po zahodnem modelu. Tam podjetje, ki je v izgubi, a je zanimivo za družbo, kupi država za simbolično ceno, upniki postanejo delničarji. Podjetje zaprejo za mesec dni, odpušijo vse delavce z vodstvom vred in na novo razpišejo vsa delovna mesta. Ko je znan novi direktor, zaposlijo samo toliko delavcev, kolikor jih je potrebnih za reducirano proizvodnjo. Programe, ki prinašajo izgubo ali so neprimerni za agregate, izločijo. Ob sanacijskem naredijo tudi socialni program za odpuščene delavce, ki pa ga financira država. Če je sanacijski program dobro zastavljen, se v podjetju prej ali slej zaposli 60 do 80 % prej zaposlenih delavcev.

Pri nas si takega načina sanacije ne moremo privoščiti, ker ni koga, ki bi plačal socialni program. Še za majhno število predčasno upokojenih je težko najti sredstva.

Na našo proizvodnjo je neposredno ali proračunsko vezanih

800 ljudi, kar je dvakrat več, kot določajo evropski normativi. Izven Jeklolivarne jih je okrog 200. S formiranjem nove delniške družbe jih bomo večino dobili.

Potrebujemo nekaj svežega kapitala

Jeklolivarne je že dolgo v težavah, zato smo želeli dognati, kakšne so naše možnosti za obstoj v prihodnje. Razgledali smo se po nekaterih evropskih livarnah – avstrijskih, italijanskih in nemških. Prepričali smo se, in tudi tujci, ki obiskujejo nas, pravijo tako, da smo glede opreme v evropski špici. Tudi po tehnologiji smo med najboljšimi. Na zelo visokem nivoju so naši laboratoriji, kontrola. **Minilivarna** je v celoti v vrhu evropskih livarn – tako po opremljenosti kot po kvaliteti svoje proizvodnje.

Težko livarno je celo vodja tuje svetovalne firme inž. Velikonja visoko ocenil. Dejal je, da oprema ustreza za izdelavo zahtevnih ulitkov za ohišja plinskih elektrarn, in nam bo s svojimi zvezami pomagal utreti pot

do tega tržišča. Sedaj imamo v težki livarni – razen namenske proizvodnje – še preveč navadnega programa, ki ga lahko izdeluje vsaka livarna.

V **srednji livarni** je situacija težja.

Za **formavtomat** smo našli ustrezen program na evropskem trgu, razčistili smo tudi, kaj je na njem rentabilno delati. Primeren je za serijsko litino navadnega programa – za navadna oglična jekla in za obrabno obstojne litine. Legirani program usmerjamo na furansko linijo, vendar imamo na formavtomatu še preveč drobnega asortimenta, katerega proizvodnja ni ekonomična. Del programa, ki je vezan na reproverigo (Armature Muta), bomo preusmerili v minilivarno. Formavtomat, ki je bil kupljen med drugim za proizvodnjo armatur, za to ni primeren, pač pa za program, ki ima na trgu nizko ceno, povprečno 3 marke za kg, zato nima dolgoročne perspektive.

Na **peskometu** in furanski liniji bo potrebnih nekaj dodatnih investicij. Postaviti bo treba linijo brez okvirnih lahkih form (cold box) ter zamenjati peskomet s konti mešalcem za samostrejalni postopek. Potem bo ta del proizvodnje primeren za kvalitetno trženje v evropskem prostoru. Pri klasičnih betonitnih mešanicah je namreč preveč reklamacij.

Z izbiro ustreznega asortimenta – po velikosti, teži in tehnologiji primerne opreme agregatov – lahko najbolj vplivamo na kakovost in ceno naših izdelkov. Najbolj se bo to poznalo v čistilnici, kjer je zdaj še preveč dodatnega dela.

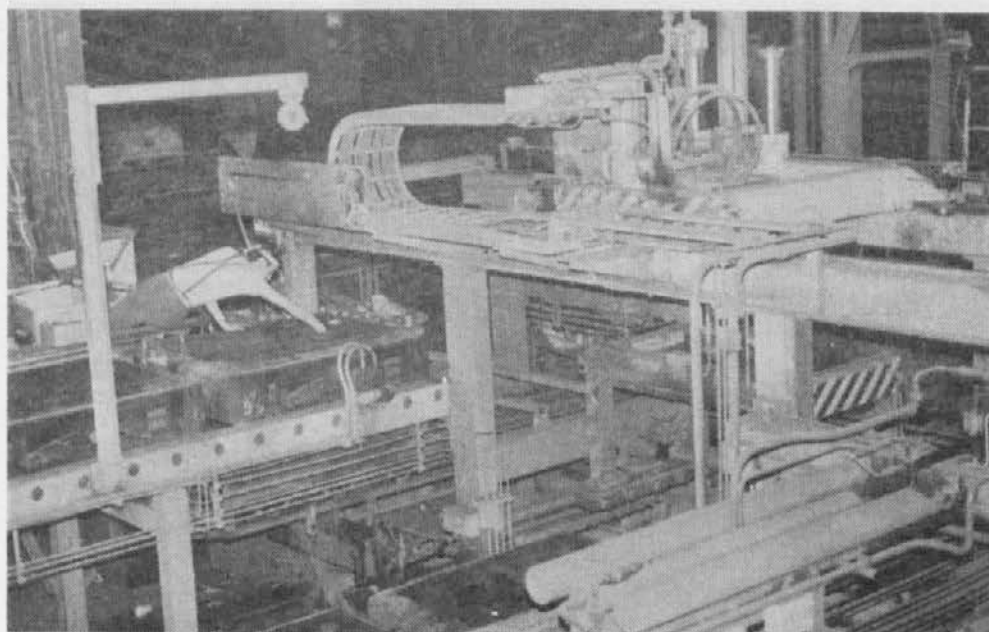
Naš način sanacije, ko skušamo za vsako ceno povečati proizvodnjo, je dvorezen meč. S tem, ko sprejemamo tudi naročila, pri katerih pokrijemo komaj variabilne stroške, da zagotovimo plače delavcem, se v bistvu razprodajamo. Posledica je ta, da nimamo denarja za obnavljanje in posodabljanje opreme, kar pomeni, da si režemo lastno vejo.

Livarna je potrebna svežega kapitala. Do njega sta dve poti – ali da najamemo ugodnejše kredite v tujini, ali da dobimo tujega partnerja. Kakor kaže, je druga možnost za nas slabša, saj se za nas zanimajo le posredniki, ki hočejo poceni kupovati in si samo s preprodajo ustvarjati večji dobiček kot mi s celotno proizvodnjo. Razen tega si na tak način ne moremo ustvariti imena evropskem tržišču, kajti delo prek posrednikov briše naše ime.

Izboljšati moramo trženje

V preteklosti smo pri trženju delali velike napake. Žal je v ravninski železarni še danes zelo malo ljudi usposobljenih za kvalitetno trženje, ko morata biti tehnik in komercialist združena v eni osebi.

V Jeklolivarni smo to pomanjkljivost že začeli odpravljati. Naše mlade inženirje pošiljamo na intenzivne tečaje tujih jezikov, sodelujejo z referenti prodaje in s kupci, usposabljali se bodo tudi v tujini. Seveda je nevarnost, da bi nam pozneje tako usposobljene kadre pobrala konkurenca, zato se moramo zavedati, da jih bo treba dobro plačati. Naš sedanji plačilni sistem tega problema še ni rešil.

Ko bo Jeklovarna postala podjetje, se bo moral njen status spremeniti tako, da ne bo več kolonialni dobavitelj ulitkov predelovalnim obratom, ampak da bo nosilec končno obdelanih ulitkov. Na tak način bo lahko iztržila več, saj bo lahko izbirala najcenejše in najboljše kooperante za mehansko obdelavo. Tu bo gotovo prišla do izraza zasebna iniciativa.

Tudi pri modelih smo začeli iskati privatne usluge; žal imamo zadnji čas težave zaradi ne likvidnosti podjetja.

Proizvodnjo bi mogli razbremeniti tudi s cenejšim vzdrževa-

njem. Vprašanje je, kako, da ne bi izgubili na kakovosti, ki ji danes ne moremo oporekati, vsekakor pa bo treba tudi tu razbiti monopole.

Kaj potrebujemo za vstop v Evropo, vemo. Nekatere pogoje izpolnjujemo, imamo dokaj ustrezno opremo in znanje. Osvojiti bi morali še tehnološko in delovno disciplino, da bi redno dosegali zahtevano kakovost, roke in cene. Laže bi bilo, ko bi imeli za sabo nekoga, ki bi reševal socialne probleme; ker ga ni, naša pot v prihodnost ni tako jasna.

Dr. Janez Bratina, direktor Tehniškega sektorja:

PROIZVODNJA IN VZDRŽEVANJE STA TESNO POVEZANI

O novi reorganizaciji Tehniških služb in o tem, kaj nam bo prinesla, je danes težko govoriti. Vzdrževalci in proizvodni delavci vemo, da je od zagona do polne obratovalne zmogljivosti naprave ali stroja potreben določen čas. Tehniške službe Železarn Ravne pa so še vedno v »zagonu«. Najprej bi morali z analizo ugotoviti slabosti in pomanjkljivosti sedanje organiziranosti in na podlagi analize poiskati ustrezne rešitve. Žal se gospodarske razmere pri nas tako hitro spreminjajo, da jim je z analizo nemogoče slediti. Razen tega so železarna in tehniške službe v njej velika enota, ki ima veliko vztrajnost, kar onemogoča hitre spremembe. Potrebno je dolgotrajno prizadevanje, da se pokažejo učinki. Hitrih rešitev ni.

V Tehniških službah imamo zbrane skoraj vse tehniške stroke. Imamo nalogo **iskati opti-**

malne organizacijske rešitve. Osnova zanje je ponovna oživitvev t.i. **gospodarjenja v obratu.** Ob izpopolnjeni organizaciji dela in znanja je to edino, kar lahko prispeva k racionalizaciji poslovanja. To pomeni, da bi morali v osnovno gospodarjenje v obratu uvesti red, to pa je stvar vodenja.

K prejšnjim nalogi spada racionalizacija vzdrževanja, transporta, energijske porabe. V času, ko v železarni primanjkuje dela, zmanjkuje opravil tudi za vzdrževalce, zato iščemo dodatno delo za naše ljudi. Dela, ki ga opravimo po naročilu oziroma po obratnem nalogu, smo letos imeli kar precej, npr. delavci SGV sodelujejo pri montaži stiskalnic, delavci Energetike pri investicijskih delih zunaj železarne, ETS pri investicijah znotraj železarne in pri montaži stiskalnic. S tem se samodejno znižuje

jejo relativni stroški vzdrževanja.

Ne morejo pa se stroški vzdrževanja, energije in transporta zniževati sorazmerno z zniževanjem proizvodnje, vsaj ne v prvem krogu. Veliko je namreč fiksnih stroškov (stane tudi čakanje na delo, plačujemo stalne prispevke za energijo glede na moč itd.), zato se racionalnost dela z zmanjševanjem proizvodnje kratkoročno zmanjšuje.

Dodatno delo za vzdrževalce

V zadnjem času v železarni

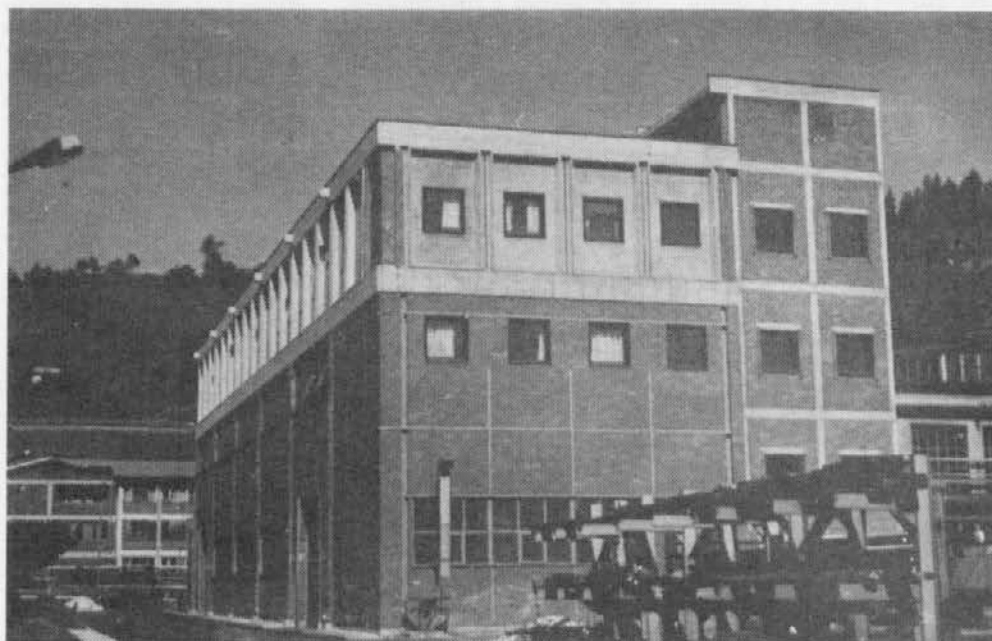
veliko uporabljamo pojem »prezaposlenost«, kar v resnici pomeni premajhno izrabo delovnega časa z delom. Študija o prestrukturiranju govori tudi o deležu Tehniških služb pri tem. Kakšni so viški, je odvisno od obsega proizvodnje, in gotovo nas je za današnjo (zmanjšano) proizvodnjo preveč.

Izhod bomo še naprej iskali v prevzemanju netipično vzdrževalnih del, predvsem na specifičnih področjih, ki jih mi obvladamo; za energetike so to toplovodne in plinske napeljave, za strojnike montaže in remontu specialnih obdelovalnih strojev, za delavce ETS elektrikerska dela pri montažah in novogradnjah itd. Pri teh delih s proizvodnimi enotami že dokaj uspešno sodelujemo.

Zmanjševanje porabe energije in stroškov vzdrževanja

Na ceno energije ne moremo vplivati, lahko pa na njeno porabo. Kot smo že dejali, se leta ne zmanjšuje vedno vzporedno z zmanjševanjem proizvodnje; skupno s proizvodnimi enotami iščemo rešitve za racionalno rabo energije. Velikokrat se da ugotoviti, kje »pušča«, mi pripravimo predlog ukrepov, sprejeti in izvesti pa ga mora proizvodna organizacija sama.

Podobno je pri vzdrževanju. Vemo, da je drago. Toda za nastanek okvar so krivi tako tisti, ki na napravah delajo, kot oni, ki jih slabo vzdržujejo. Tovrstne stroške je mogoče zmanjšati le s skupnimi močmi, s sodelovanjem vzdrževalcev in proizvajal-

cev. Japonci so dosegli velike uspehe, ko so uvedli **totalno vzdrževanje**, kar pomeni, da je za stroj odgovoren tako tisti, ki na njem dela, kot tisti, ki ga popravljajo.

Stroški pri vseh vrstah vzdrževanja niso enaki. Pri električarskem delu je strošek živega dela večji od materialnih stroškov, pri strojniškem vzdrževanju pa je delež obojega enakovreden. Z zmanjševanjem števila zaposlenih torej ne rešimo vsega, hkrati bi morali zmanjšati porabo rezervnih delov. Tu pa je vprašanje, koliko je še pametno tvegati, glede na to, da so ob okvarah zastoji v proizvodnji v takem primeru daljši. S tržnim odpiranjem bodo gotovo zaloge rezervnih delov v skladiščih vedno manj aktualne.

Vsaj toliko rezerve kot vzdrževalci, glede delovnih in organizacijskih sposobnosti, imajo gotovo tudi proizvajalci v **čuvanju in negi svojih proizvodnih naprav**. Morda bo šele ekonomska prisila pripeljala ljudi do tega, da bodo skrbeli za delovna sredstva kot za svoja, in to bo dala velike rezultate.

Dipl. inž. Jurij Pratnekar, direktor Strojev:

REŠILO NAS BO LE POŠTENO DELO VSEH

Ob devetmesečni bilanci je bil marsikdo presenečen, ker je poslovna enota Stroj poslovala z izgubo, saj ji vsaj doslej še ni primanjkovalo naročil.

Analizirali smo visoke izgube in ugotovili, da imajo največji delež pri tem odpisane terjatve. Vse se nanašajo na namensko proizvodnjo, pri kateri veljajo stare pogodbe, sestavljene tako, da zaradi dolgega proizvodnega procesa našega dela ne moremo dobiti plačanega pravočasno.

Močno nas je udaril tudi padec dolarja, saj veliko izvažamo v Ameriko. Preostali del izgube pa naredimo sami, znotraj železarne. Gre za medsebojne usluge med poslovnimi enotami, ki jih ne plačujemo na osnovi dejanskih vrednosti, ampak proračunsko. Tako stroški niso obvladljivi. Da jih bomo lahko nadzorovali, bomo začeli medsebojne dobave urejevati s pogodbami, v katerih bo razen kvalitete in roka opredeljena tudi cena.

K slabšemu poslovnemu rezultatu veliko pripomore še ne likvidnost podjetja kot celote. Uslug našim kooperantom ne plačujemo, materiala ne moremo pravočasno naročiti (v tujini zahtevajo avanse!). Posledica vsega tega so nepravočasne dobave naročenih strojev, kar povzroča materialno škodo in znižuje naš ugled pri poslovnih partnerjih. Skratka, tako za izvoz ni mogoče delati. Ker moramo, saj nam je domači trg praktično odmrli (letos smo zanj delali samo en stroj), se bo moralo v na-

Glavna naloga za naprej ni v tem, da gradimo plotove med **mi in vi**, temveč da skupno ustvarjamo dobiček. Če tega ne bomo počeli, ne bo kruha.

Energetika in vzdrževanje – skupno podjetje

S predvideno reorganizacijo naj bi sedanje Tehniške službe postale samostojno podjetje z vsemi funkcijami. Kaj vse bo v tem podjetju, še ni znano, gotovo pa je, da bo treba programe očistiti vsega, kar bo racionalneje organizirati zunaj njega. Kaj izločiti, pa je velik problem, ker bi edino merilo morala biti računica, vsi ekonomski izračuni pa so v sedanjih razmerah dokaj ne-realni. Velja le osnovno vodilo, da morajo specialistična znanja, ki so neposredno povezana s tehnologijami železarne, ostati v njenem sklopu, vzporedne pomožne dejavnosti pa bi lahko organizirali drugače.

Kakor za vse druge velja tudi za organizacijsko plat vzdrževanja, da bo zanjo že v bližnji prihodnosti odločilna ekonomska prisila oziroma tržna ekonomika.

šem delu in poslovanju marsikaj spremeniti.

Potrebujemo veliko naročil

Veliko se bo spremenilo, ko se bodo na Ravnah oblikovala samostojna podjetja ali delniške družbe. Vendar pa nobena reorganizacija ne more pomagati, če je dela premalo. Trdim, da je v svetu dovolj dela za nas vse. Treba ga je poiskati in pridobiti in potem seveda opraviti tako, kakor določa pogodba, drugače je delo za naprej za vedno izgubljeno.

V Strojih si močno prizadevamo za osvajanje zahodnih tržišč. V Ameriki smo si že pridobili določen renome, a žal zaradi nižanja vrednosti dolarja ta trg trenutno za nas ni najbolj zanimiv, čeprav ga povsem opisati ne moremo in ne smemo. Za prihodnje leto načrtujemo v ameriško tržišče proizvodnjo v vrednosti 10 mio \$, prav toliko nameravamo prodati v Francijo prek firme Spiertz, s katero smo sklenili pogodbo o dolgoročnem poslovno-tehničnem sodelovanju, enak delež pa načrtujemo za izvoz v druge zahodnoevropske države.

To je pogumen plan, ki ga ne bo lahko realizirati, in vseh naročil tudi še nimamo v rokah. Nimamo še dovolj dela za prvo četrtletje, za ta čas bi namreč potrebovali naročila klasičnih tipov strojev, za katere ni treba izdelovati nove dokumentacije. Če se bomo sporazumeli z italijan-

skim kupcem glede cene, bo problem vsaj delno rešen. Dogovarjamo se namreč za izdelavo 25 strojev RAM 55, RAM 85 in RAM 125. Težave so nastale predvsem zaradi nejasnih razmer na sovjetskem tržišču, za katero smo letos precej delali. Zdaj končujemo zadnjo serijo, za naprej pa nič ne vemo, kako bo. Za domači trg imamo naročen en sam stroj in kaj več tudi ne pričakujemo.

V ostalih oddelkih se nekateri programi ukinjajo. V individualni proizvodnji ni več naročil z domačega trga, nehali bomo tudi z namensko proizvodnjo, ker nam prinaša izgubo. Preusmerili se bomo v proizvodnjo metalurške opreme, ki jo želimo kar najbolj izpopolniti in kompletirati.

Valji so naš zahteven izdelek, pri katerem predstavlja velik problem doseganje kakovosti, ki je odvisna od celotnega delovnega procesa – od metalurgije do toplotne in mehanske obdelave. Zaposlili bomo strokovnjaka za metalurški del, težave toplotne obdelave naj bi se nehale z investicijo v kalinico, v mehanskem delu pa tehnologijo obvladamo, moramo jo le stoodstotno upoštevati. Kar največ valjev želimo prodati skupaj z našo metalurško opremo.

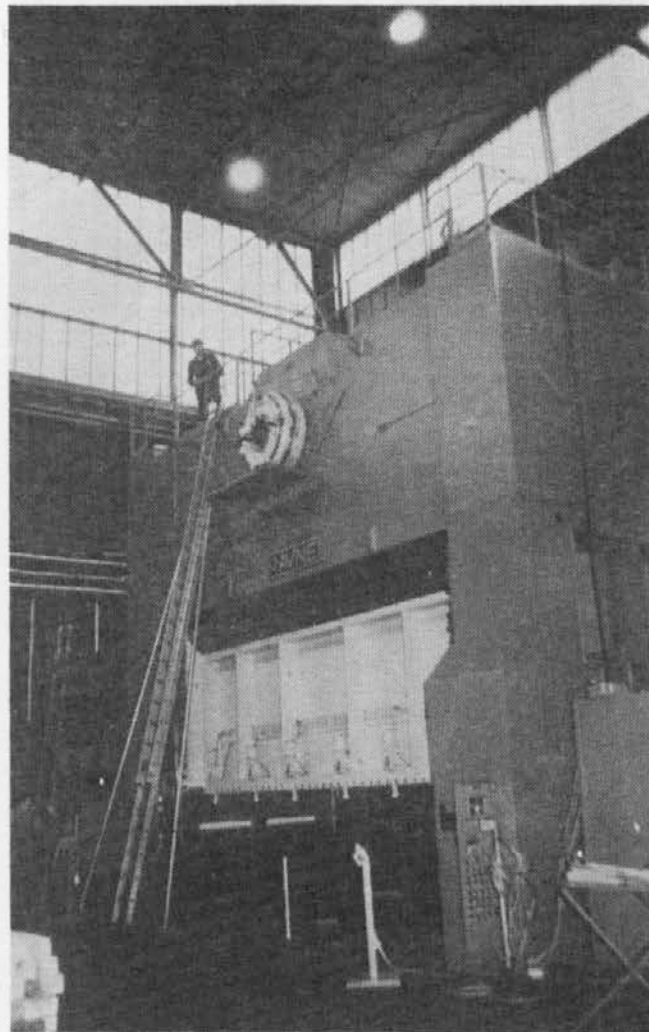
Organizirali se bomo po evropskih merilih

Z novim letom naj bi poslovne enote Železarne Ravne postale samostojna podjetja. Do sredine decembra moramo pripraviti predloge organiziranosti. V Strojih zdaj evidentiramo delavce, službe in delo ter skušamo ugotoviti, koga bomo v bodoči ureditvi podjetja potrebovali in koga ne.

Kot povsod, lahko rečem, da nas je tudi v naši PE preveč. Razen tega bremenijo našo proizvodnjo še razbohotene skupne službe. Če hočemo postati konkurenčni na svetovnem trgu, ni dovolj, da bodo delali po evropskih standardih le delavci pri strojih – v proizvodnji smo dosegli že zelo kratke pretočne čase – pošteno bomo morali delati vsi, od vrha navzdol. A tudi to ni dovolj. Kot podjetje se moramo organizirati po evropskih standardih, kar pomeni, da bomo imeli le tiste službe, ki jih bomo lahko plačali.

Seveda je vprašanje, ali bomo lahko delali tako, kot nam narekuje ekonomika. Nihče ne dela socialnega programa in tudi ni nikogar, ki bi poskrbel za odvečne delavce. Naša prihodnost je torej v veliki meri odvisna od tega, kaj bo storila družba, država.

Mojca Potočnik

Zakaj primanjkuje naročil

Smo na razpotju med domačim in tujim trgom. Domači se nam zapira, izvoz pa smo letos podvojili in ga moramo prihodnje leto še povečati. Intenzivno vzpostavljamo nove zveze in poznanstva. S tem si odpiramo možnosti prodaje novim kupcem, vendar moramo sprejemati njihove pogoje in si pridobiti njihovo zaupanje.

Razen armatur, industrijskih nožev, strojegradnje in delno kovanih izdelkov, v ostalih programih naročil še vedno ni dovolj, tam pa, kjer jih kolikor toliko je, jih ne realiziramo v dogovorjenem roku. Najbolj se pomanjkanje odraža v Valjarni. Rahlo izboljšanje v septembru je bilo kot prva lastovka spomladi. Optimistične napovedi, da bo četrti kvartal boljši od predhodnega, se ne uresničujejo. Pred kratkim je bilo javno povedano, da moramo v prvem kvartalu prihodnjega leta pričakovati še hujšo krizo. Domači trg torej še nekaj časa ni obetaven, proizvodnja na zalogo, za boljše kasnejše povpraševanje, ekonomsko ne pride v poštev. Večanje izvoza črne metalurgije je tudi doseglo zgornjo ekonomsko mejo, saj

smo v povprečju kar precej pod dogovorjenim pokrivanjem fiksnih stroškov. Tudi do 20 % znižanja proizvodnih stroškov v kalkulacijah ne kaže, da se je tu kaj premaknilo.

Živimo v težkem času. Tudi napovedi največjih porabnikov jekla niso obetavne, obojih: grostov in končnih porabnikov. Domači trg se še naprej podira in za nas v pretežnem delu tudi zapira. Povpraševanje je v stagnaciji, nelikvidnost narašča, medsebojna zadolženost se podaljšuje. Namesto da bi se pogovarjali o plasmanu, se pogovarjamo za plačilo zapadlih terjatev; ker ni garancije za te, ni novih naročil. Ker ni prilivov, ni denarja za plačilo nakupov in kot posledica nastopijo motnje v oskrbi z repromateriali in deli za

Zdaj je seznam naših slabosti še dolg in boleč. Kupci nam ne bodo zaupali, če jih ne bomo odpravili.

Na mednarodnem trgu lahko konkuriramo z našo tehnično opremo in z znanjem, ne pa z našo organizacijo dela, z vestnostjo in stroški. Zavzemimo se za odpravo lastnih slabosti in uspeh ne bo izostal.

prodano proizvodnjo, zamude v dobavnih rokih, nezadovoljstvo kupcev, zmanjševanje zaupanja le-teh do nas, manjša naročila in račun se ne izide, skratka, začaran krog, ki mu botrujejo zunanji in notranji pogoji gospodarjenja. Torej sam pesimizem, ki ga opcije za domači trg delajo še bolj temnega. Slep bi bil, če si posledic za naš plasman ob možnih treh opcijah ne bi znali predstavljati. Optimistična je opcija, da bo jugoslovanski trg ostal tak, kot je. Realno je, da se bo zmanjšal na ozemlje treh republik, pesimistična pa, da ga bosta tvorili le dve: slovenski in hrvaški trg.

Kdo lahko nam tržnikom pove, katera opcija bo obveljala? Tega najbržda ni.

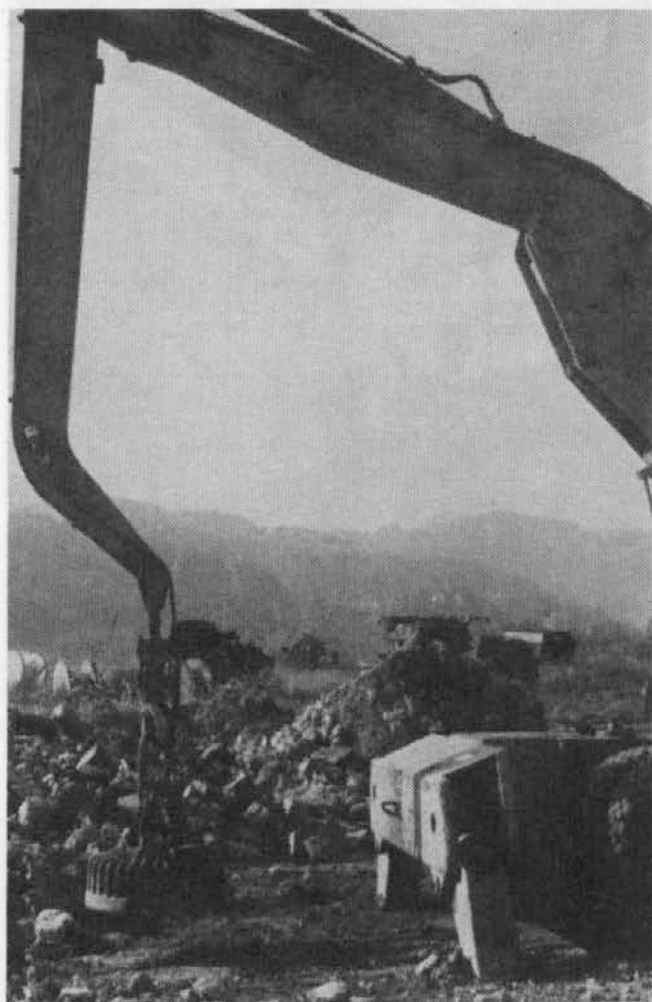
Smo na razpotju med domačim in tujim trgom. To razpotje nam vliva optimizem v tem smislu, da za potrebe tujega trga vemo, da smo si v preteklosti ustvarili image, da se zavedamo, da je naš obstoj le v čim hitrejšem prilagajanju tujemu trgu: tehnično, tehnološko, stroškovno, predvsem pa poslovno. Pri poslovnosti pa se srečujemo s sindromom industrijske družbe, v kateri je črna metalurgija pomenila bazno panogo, ki se je razvijala neintegralno in s carinsko zaščito. Iz tega je izhajala tudi naša celostna podoba: mi smo najboljši, biti moramo največji med slovenskimi železarnami, nič nas ne more spraviti na kolena, mi smo baza za kovinsko predelovalno industrijo. Kakšne so njene kvalitativne potrebe glede na naš program prestrukturiranja, pa poučeni o tem itak vedo. Tuji trg, ki ga tvori postindustrijska družba, Evropa 92, s katerim se sooča naša težnja za večji plasman naših proizvodov, nam kaže na veličino zmot, ki so botrovale naši tehnološki zaostalosti in poslovnosti, s tem pa tudi nekonkurenčnosti. Nekonkurenčnost se kaže v stroškovnem in poslovnem smislu. Daje naša produktivnost daleč pod evropsko, da so stroški inputa višji od evropskih in organizacija dela nižja od evropske in javna bremena višja, nerealen tečaj, itd., je na straneh tega glasila bilo že precej predočenega. Malo manj pa so bili predočeni, z izključnim namenom takojšnje odprave, slabi zgledi, ki se dnevno kopičijo in

potrjujejo, da nas resnično daje poslovnost:

zamujanje v dobavnih rokih, zahteve, da mora tuji trg priznati vse stroške; kupcu vsiljujemo, kar mi mislimo, da je prav, ne upoštevamo, kaj nam on specificira, da moramo narediti; nepripravljenost na boljše delo, preveč časa se porabi v pripravi dokumentacije, premalo ga je za izdelavo in montažo; kazanje s prstom na druge, izmeček, popraviljanje slabo izdelanih proizvodov, neuspele šarže, nesortiran notranji vložek ima za posledico škart šarže, napačne terminične obdelave, grupe sprehaljalcev, na izhod čakajoče množice pred vratarjem, grupe pogovarjalcev na delovnem mestu, vmešavanje v delo drugih, dajanje lažnih obljub, izmikanje dajanja korektnih odgovorov kupcem, nesporočanje objektivnih/subjektivnih zamud, jutranje kavne seanse, izogibanje lastnem delu, delo po principu poštnega predala, odpravljanje napak pri kupcu ob primopredaji, zamujanje s servisom, za kupca odbijajoča grobost in osornost ob telefonskem pozivu, pošiljanje škart vzorcev kupcu, pisanje trditvev na podlagi matematičnega primerjanja števil brez poznavanja vsebine, itd.

To je torej resničnost naše poslovnosti in praktično izvajanje tolikokrat izrečene besede: »prilagajanje evropskim standardom trženja«. Ali nam povedano ne kaže na najbolj očiten način, koliko in kako mi ta pojem razumemo in se ne zavedamo usodnosti našega obnašanja? Komerčialist ima samo enkrat možnost zardevanja, potem pa so mu vrata zaprta! Gornje tudi kaže, da je poznavanje nujno potrebnih sprememb v naši miselnosti in dnevnem ravnanju prepočasno in neustrezno težkemu položaju in času, ki ga živimo. Ali je čarobna palica rešitve gornjih nemarnosti in večje konkurenčnosti edinole dajanje v najem delovnih sredstev privatnim firmam? Mislim, da ne.

Škarje in platno za doseganje večje konkurenčnosti in izboljšanje poslovnosti imamo torej v rokah sami. Od tega, kako bomo oboje uporabili, v največji meri zavisi, kakšna in koliko naročil bomo dobivali, zlasti za programe neizkoriščenih kapacitet. Ne delajmo si utvar, da

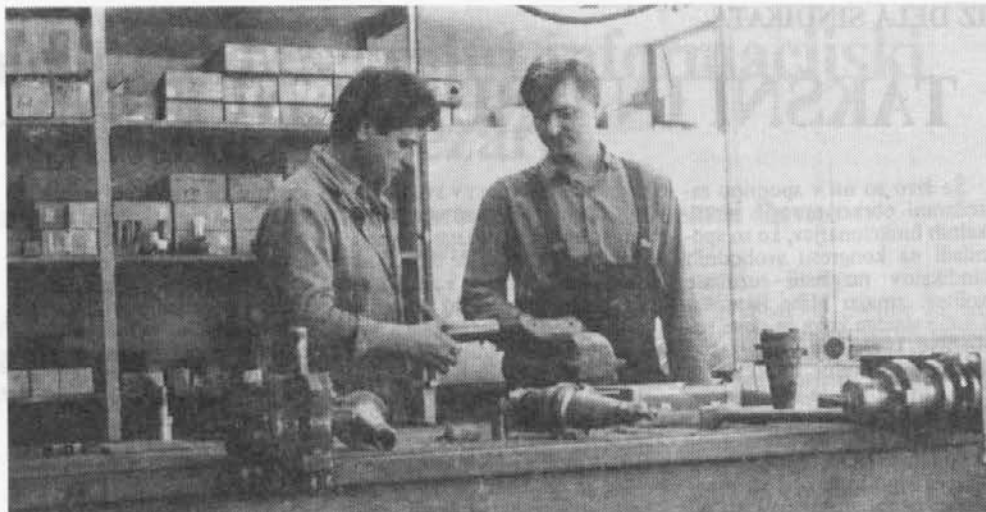

nam bodo kupci zaupali, če ne bomo z vso rigoroznostjo odpravili naše neposlovnosti. Ne delajmo si utvar, da bomo imeli naročil za kvartal naprej, zlasti velja to za proizvode črne metalurgije.

Sprijazniti se bomo morali s kratkimi dobavnimi roki. Če hočemo (življenje nas v to sili) držati sedanji tržni delež, ga večati, potem moramo sprejeti pogoje posameznih trgov – kupcev – sicer se bomo iz tega izločili sami. Odpirajo se nam možnosti prodaje novim kupcem. vzpostavljajo se nove zveze in poznanstva. Izkoristimo naš potencial in šanse.

Smo pred zaključkom poslovnega leta, ki iz meseca v mesec slabše kaže. Načrtujemo plasman za prihodnje leto, ko še niso znani pogoji gospodarjenja, ko še ni nikakršnih znakov, da se bo položaj izvoznikov izboljševal glede javnih bremen in realnega tečaja. Letos smo izvoz skoraj podvojili. Če hočemo zasedeti kapacitete in kolikor toliko obdržati zaposlenost, ga moramo prihodnje leto še bolj povečati, saj vse kaže, da bo na domačem trgu še manj naročil. Največji potrošniki jekla so v hudi krizi, trgovina je odpovedala, malih podjetij ni, preostane nam torej le tuji trg. Tu pa so v ospredju kvaliteta, roki dobav in naši stroški. Stroškov, ki jih imamo, nam tuji trg ne prizna in ne bo priznal. Naročila bomo dobili le s konkurenčnimi pogoji. S tehnično opremo, ki jo imamo (z redkimi izjemami), lahko konkuriramo, kader ima bogate izkušnje in znanje. Oboje nam tuji kupci priznajo in zavidajo. Konkurirati ne moremo z organizacijo dela in stroški. Z malo več zavzetosti in vo-

lje organizacijo dela lahko hitro izboljšamo, težje je in bo s stroški. Znotraj podjetja so še rezerve, te moramo izkoristiti; težje bo z javnimi bremenimi in pogoji gospodarjenja, na katera nimamo pomembnega vpliva.

Ako lahko verjamemo, naj bi Republika Slovenija prihodnje leto prevzela nemški davčni sistem? S tem bomo izenačeni z nemškimi konkurenti. Vprašanje je še, kaj bo s tečajem dinarja, da z izvozom ne bomo izgubili, in kakšni bodo realni pogoji gospodarjenja. Ob koncu leta, ko sklepamo pogodbe za drugo leto, le-ti še niso znani! Morali pa bi biti.

Za zaključek torej: izhod iz krize je viden, pljunimo v roke, zavzemimo se za odpravo lastnih slabosti, uspehi ne bodo majhni, kriza pa milejša. Imeli bomo več naročil in dela.

Ferdo Gnamuš

OBNAŠANJE PODJETJA V KRIZI ZNAMENJA KRIZE

Prvo znamenje krize je **izguba**. Podjetje porabi več, kot zasluži. Druga stopnja je **nelikvidnost**: podjetje izdaja več, kot sproti sprejema s prilivi. Primanjkljaj pokriva z zadolževanjem, ki zmanjšuje uspešnost in pospešuje utapljanje. Zadnja stopnja je **nesolventnost**, ko vse imetje podjetja ne odtehta več terjatev upnikov.

Kriza pomeni izgubljanje ugleda, kasneje neredne dobave, zastaravanje programa, nesolidno poravnavanje obveznosti. Za poslovnega partnerja takšnega podjetja pomeni kriza plačilno nesposobnost, preklice že danih naročil, zahteve po vnaprejšnjem plačevanju ali po trdnem zavarovanju plačil, sicer pa ustavljanje oskrbe, dobav.

UKREPANJE OB ZNAMENJIH KRIZE

Preudarno vodstvo podjetja ob očitnih znamenjih krize znižuje stroške trženja. Vnaprej se skuša varovati pred odškodninskimi zahtevki odjemalcev zaradi izpada dobav. Ob doslednem spoštovanju zakonov skuša zavarovati vsaj nekatera plačila dobaviteljev.

Kljub pogodbam išče alternativne odjemalce, da podjetje ne ostane čez noč brez odjema in s tem brez dela. Zelo pomembno je imeti zanesljivo informatiko o stanju podjetij – poslovnih partnerjev.

NAČINI REŠEVANJA

Najprej se pojavi trda centralizacija poslovnega vodenja, ki zajame tudi finance, tako izdatke kot prejeta plačila. Sledijo nalogi za izzetje dolžnikov.

Vse to spremeni ustaljeni red in prednostno razporeditev poslov, a je nujno za preživetje podjetja. Sledijo zahteve po povečanju prodaje »za vsako ceno«. To nalogo je težko izpolniti, ker je omajan ugled (image) podjetja.

Izkušen manager tudi ve, da so taki izredni trženjski naporji le kratkotrajni izhod. Zaradi takih akcij se namreč potrebe odjemalcev skoraj ne povečajo, podjetje v krizi ima skromno možnost za pridobivanje novih pomembnih odjemalcev in za odzemanje poslova bolj zdravim konkurentom. Izkušnje so pokazale, da tako povečani naporji lahko dajo dobre rezultate le nekaj mesecev.

Poznavalci posebno svarijo pred brezglavim zniževanjem cen in razprodajami zalog. Bolj smiselno je hitro preveriti donosnost programov in (vsaj začasno) opustiti tiste, ki prinašajo največ izgub. Analiza vrednosti in stroškov proizvodnje je vedno dobrodošla: stiska pokaže marsikateri prihranek, ki ga sicer ne vidimo.

Ni dobro panično opuščati lastnih trženjskih poti, čeprav bi morda trenutno s tem kaj prihranili. Ponovna izgradnja kasneje bi bila predraga.

Tudi trženjsko komuniciranje med krizo je pomembno. Vest o učinkovitem zdravljenju ohrani podjetju marsikatero poslovno partnerja in prepreči hlastno ukrepanje odjemalcev, kupcev. Najvažnejši pa so osebni stiki. Prodajni inženirji morajo biti v nenehnih stikih s kupci, morajo razlagati, širiti zaupanje, pripravljati teren za boljši jutrišnji dan, predvsem pa nikdar omahovati ali celo zabavljati čez domače podjetje.

Tudi ob krizi kupcev je za managerje veliko dela. Najprej kaže rešiti, kar se še da: ustaviti dobave, če za nadaljevanje posla ni trdnih jamstev, storiti vse potrebno za uveljavljanje terjatev v stečajnih in likvidacijskih postopkih.

Ob krizi sorodnih podjetij se kaže ogledati za dobrimi strokovnjaki, ki zapuščajo firmo, in jih pridobiti zase.

Potrebna pa je tudi prava mera obzirnosti: če namreč kaže, da se bo poslovni partner le izvlekel iz krize, bo pomoč v kakršnikoli obliki pomnil še dolgo. Prav v stiskah se kalijo najboljši poslovni stiki.

Seveda pa je tudi na tem področju najboljšo sredstvo preventiva, torej z dobrim načrtovanjem in učinkovitim nadzorom vnaprej preprečevati krizna stanja.

(Povzeto po: Media marketing, oktober 1990, št. 114, Tržna strategija za krizne razmere, dr. Mitja Tavčer).

IZ DELA SINDIKATA

TAKŠNI IN DRUGAČNI FUNKCIONARJI

Še živo so mi v spominu razočarani obrazi mnogih sindikalnih funkcionarjev, ko so spomladi na kongresu svobodnih sindikatov razglasili rezultate volitev: zmago Mihe Ravnika. Ljudje starega kova in nove usmeritve, ki si jih je smelo zastavil tudi svobodni sindikat, ne bodo šli skupaj, je bilo rečeno. Novi sindikat in novi ljudje – to bi bil dober obet.

Potem so se začele dejavnosti novega sindikata, bolj ali manj vidne, in to, ali delajo stari ali novi ljudje, niti ni bilo več v ospredju. Zadnjič, 31. oktobra, na skupni seji IO svobodnega in neodvisnega sindikata ter predstavnikov poslovnodnega odbora železarne o vsem znanih sindikalnih zahtevah, pa je nasprotje staro – novo v sindikatu na konkretnem primeru spet zelo očitno prišlo do izraza.

Čeprav so bili na seji tako predstavniki svobodnega kot neodvisnega sindikata v železarni, je zanimivo, da tokrat v stališčih enega in drugega ni bilo opaziti pomembne razlike. Dejansko je na tisti seji nastopil enotni fabriški sindikat.

Le vendar spet, lepo in prav, da je bilo tako, zna reči kdo, ki se še spomni peripetij med obema sindikatoma. Združeni so bili gotovo močnejši in so lahko ostreje nastopili proti poslovnodnemu odboru, si lahko kdo misli.

Res je bilo tako, večina je nastopala zelo ostro in predvsem – enotno. Izjema je bil ob redkih, ki se sploh niso oglasili, in se torej za njihovo mnenje ne ve, ker glasovanja o predlogih na tej seji ni bilo, le podpredsednik svobodnega sindikata.

Konflikt je bil naslednji: biti za 30-odstotno povišanje in bon ali biti za 20-odstotno povišanje plač, ki bi ga končni račun železarne še prenesel in na katerega je pristal PO, in biti brez bona. Ali drugače rečeno: biti za to, da si dokončno odžagamo vejo, na kateri sedimo, ali biti proti temu.

Večina je bila za prvo varianto (čeprav ni bilo glasovanja!), in o tej večini, ne glede na to, da so jo predstavljali tako člani svobodnega kot neodvisnega sindikata, se je treba vprašati: kakšne sindikalne funkcionarje pravzaprav zahteva današnji čas?

Ne veljajo več takšni, ki v imenu množice terjajo uresničitev neke zahteve. Kajti: sindikat danes nismo več vsi zaposleni in se takoj postavi vprašanje, v čigavem imenu sindikalist sploh govori. Predstavniki neodvisnega sindikata na vseh tistih sestankih v mojem imenu že ni govoril in še v marsičigavem imenu ne, kajti kot predstavnik t.i. neodvis-

nega sindikata ima v svoji organizaciji le nekaj nad sto članov (organizacija pa niti uradno registrirana ni!), to pa še daleč niso tisoči, kolikor nas je v železarni! V čigavem imenu kdo govori, je pomembno tudi zaradi tega, ker poti obveščanja, odkar v železarni ni več izvršnih odborov oz. sindikalnih delovnih skupin, sploh niso dorečene in je torej res vprašanje, koliko delegati oz. člani IO zastopajo mnenje baze.

Da je res tako, je dokaz kar precejšnje število vrnjenih sindikalnih izkaznic, češ sindikat, ki se bori v duhu pravic ne glede na možnosti (sindikat, ki torej hoče denar, ki ga ni), ni moj sindikat! (Menda je prišlo na sindikat več kot 60 takih izkaznic!).

Nadalje naj ne bi veljali več takšni sindikalni funkcionarji, ki niso seznanjeni z dokumenti, ki jih je sindikat sprejel. Dejstvo je namreč, da bi bilo s povišanjem plače, kolikor je bil nazadnje kompromis (20 %), zadoščeno vsem pogojem iz splošne kolektivne pogodbe (višini zajamčenega OD itd.). In če je tako, da je zadoščeno določilom kolektivne pogodbe, zavezuje le-ta tako podjetje kot sindikat, da je v podjetju mir, ne pa štrajk, kot so grozili naši sindikalisti! In pri štrajku se pojavi še eno vprašanje: na Zahodu plača delavec izgubljene ure za štrajk sindikat, kdo pa bi jih plačal pri nas?

Ce smo sprejeli kolektivno pogodbo, res ne škodi tudi na tem mestu opozoriti nanjo, in to je bil tudi eden od namenov tega zapisa.

Je pa zanimivo, koliko različnih vprašanj se je v železarni pojavilo pri tej zadnji grožnji sindikata s štrajkom in pri kateri se je moral zaradi zahteve sindikata po spremembi sklepa DS vključiti tudi DS.

Izpostavila bi dve vprašanji, o katerih je tekla beseda tudi na seji IO svobodnega sindikata 16. 11., ko je bila osrednja tema dnevnega reda Analiza dogajanja v Železarni Ravne od 17. oktobra dalje in uskladitev idej za nadaljnje delo.

Prvo vprašanje je naslednje: ali je bil sindikat v tem primeru poražen ali ne. Sindikalni funkcionarji iz baze so poudarjali, da so se potem, ko so delavci izvedeli za končne sklepe, množično obračali na njih (ne na delegate DS!) in jim očitali popustitev. Dokaz za nezadovoljstvo z izidom je menda tudi kar precejšnje število vrnjenih sindikalnih izkaznic – češ sindikat, ki se ne zna potegniti za pravice delavcev oz. izboriti preživetja delavcev, kajti danes gre že zgolj za to, ni moj sindikat. Skratka – po mnenju večine sindikalistov je sindikat v tem primeru boj izgubil,

kar mu ne more biti v čast, in zato lahko pričakuje še mnoge odstopne. Prav zaradi takšnega mnenja je bil dokončni sklep na točko analize dogajanja, da sindikat v pogajanjih z DS in poslovodstvom ni pristal na kompromis, ampak je zanj veljavnih šest točk, ki so jih sprejeli sindikalisti takoj naslednji dan po seji DS.

Nedvomno se je sindikat s tem spet suvereno postavil, ali je bila odločitev pravilna ali ne, pa bo slej ali prej pokazal čas (in kupček vrnjenih izkaznic tistih, ki ne mislijo tako).

Drugo izpostavljeno vprašanje, izhajajoče iz prvega, pa je bilo, kako naj bi se v primeru, kot je nastal v železarni, odločal delavec, ki je hkrati sindikalni funkcionar in član delavskega sveta. Takih sicer res ni veliko, toda problem je že, če je delavec hkrati samo član sindikata in delegat DS.

Sklepi DS so nedvoumno pokazali, da je večina v omenjenem primeru, grobo rečeno, nastopila proti sindikatu. Lahko pa se seveda temu reče tudi drugače:

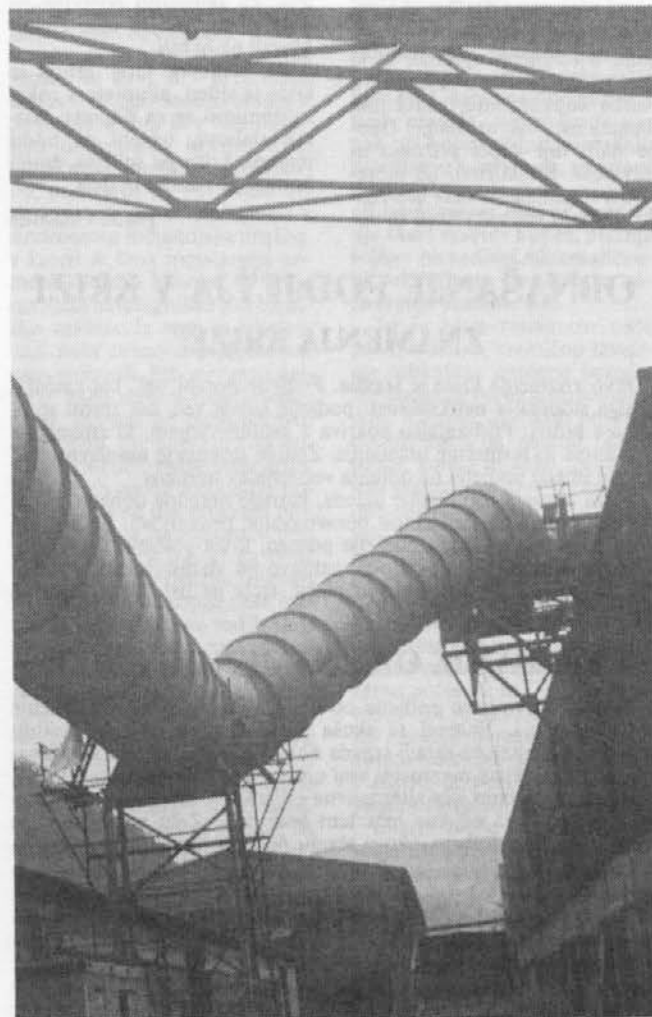
stvari je dojela drugače kot sindikat.

Ali tudi bolj prav kot sindikat, pa bo spet pokazal čas. Ta zna potrditi ali ovreči tudi naslednjo ugotovitev nekaterih: omenjeni primer ni bil nič drugega kot že zelo star spopad med bazo in nebazo v železarni. VDS sedi namreč večina strokovnjakov, ti pa po novem sistemu plač pridobijo veliko; in so se torej odločali zgolj v lastnem interesu. Sindikalisti pa so se seveda odločali za bazo, ki ne pridobi toliko.

Zakaj prezreti izobrazbo, znanje in nadaljevati uravnilovsko miselnost? Zakaj ne bi član DS tudi videl bolj daleč naprej?

Kljub vsemu pa je na koncu treba opozoriti, da prva napoved štrajka sploh ni bila zaradi novega sistema OD, pač pa zgolj kot grožnja, če se plače ne bi povečale, ne glede na sistem. Naključje je hotelo, da se je ta zahteva pojavila istočasno z uveljavitvijo novega sistema – in od tod toliko zapletanj in nejasnosti, tudi na sindikalni strani.

Helena Merkač

Kakšen poslovni integralni informacijski sistem v železarni

Po odobrenem nakupu nove računalniške opreme smo v Železarni Ravne pred pomembno odločitvijo

RAČUNALNIŠKA OPREMA ZA INTEGRACIJO PROIZVODNJE IN POSLOVANJA

Železarna Ravne že od leta 1970 kontinuirano razvija in uporablja računalniško podporo poslovnemu ter proizvodnemu informacijskemu sistemu. Informacijska tehnologija se izredno hitro razvija, vendar so tudi potrebe vse večje. V zadnjih letih je prišlo v železarni do zastoja pri investiranju v računalniško opremo. Vprašamo se lahko, ali lahko poslovno vstopimo v »EV-ROPO 1992« z obstoječim informacijskim nivojem?

Informacijski nivo je eden od kritičnih faktorjev poslovne uspešnosti. Železarna Ravne mora imeti sodoben in konkurenčen informacijski nivo. Tudi v bodoče bo Železarna Ravne čvrsta poslovni sistem, ki bo sposoben povezovati podjetja koncerna med sabo.

Tehnološki programski del investicijske študije projekta »Računalniške opreme za integracijo proizvodnje in poslovanja« se v veliki meri naslanja na rezultate idejnih projektov in načrtov, izdelanih v zadnjem letu ali dveh. Pri teh študijah so bili močno vključeni končni uporabniki informacijske tehnologije. V tem članku bo poudarek na poslovnem informacijskem sistemu, kajti proizvodni in razvojni sistemi so specifični za vsako podjetje in so lahko predstavljeni ob drugi priložnosti.

Projekt je dolgoročno naravnani, vendar bi potrebovali realizacijo 1. faze že v kratkem. Realizacija bo postopna po programu dela. Pri tem bo šlo za pomembno kontinuiteto pri graditvi informacijskega sistema. Predstavlja 1. fazo realizacije strategije računalniško integrirane proizvodnje (CIM) in računalniško integriranega poslovanja (CIB) celega koncerna. Obravnava vsa proizvodna podjetja in večino skupnih podjetij s poudarkom na komercialnem in proizvodnem področju. Projekt obravnava koncern kot celoto z namenom, da se v celem koncernu postavi enotna strategija CIM in CIB. Poleg poenotenja računalniške opreme in s tem tudi informatike je osnovni razlog za skupno akcijo v potrebi po uporabi enotnega poslovnega informacijskega sistema in prehodu na višji informacijski nivo v celem koncernu; to je na nivo, kjer je uporaba informacijske

tehnologije sestavni del poslovnega in proizvodnega procesa in kjer so **posamezni informacijski otoki med sabo povezani in integrirani v poslovno celoto.**

Železarna Ravne je v težki gospodarski krizi. Pričela se je preoblikovati in reorganizirati v koncern. Oblikujejo in sprejemajo se nove poslovne strategije. To in objava firme IBM o novi veliki družini računalnikov ES9000 je bilo stalno prisotno pri iskanju najboljše rešitve računalniške podpore podjetjem in koncernu kot poslovnim celoti.

ZNAČILNOSTI STANJA

Železarna Ravne je med prvimi v Sloveniji pred 20 leti pričela uporabljati računalnik predvsem na poslovnem področju ter na področju kontrole kakovosti in metalurških raziskav. Prva v Jugoslaviji in med prvimi v Evropi je uvedla procesni računalnik v jeklaro. V 20 letih je računalnik uveden na štirinajstih

področjih s 77 živimi aplikacijami in z več kot 3400 programi. Veliko večino programov je razvila domača ekipa sodelavcev, ki programe tudi vzdržuje. Število zaposlenih v OE Informatika je daleč pod slovenskim povprečjem in enako nekaterim konkurenčnim zahodnim firmam.

Na poslovni računalnik IBM 4381 je priključenih 130 terminalov. V železarni je v proizvodnji in razvoju v uporabi še 7 mini računalnikov firme DEC, več mikro računalnikov in večje število osebnih računalnikov. Osebniki računalniki se uporabljajo predvsem v razvojnih in raziskovalnih sferah ter pri analizah. Evidenco o nakupu osebnih računalnikov ima Razvojni inženiring.

V zadnjih nekaj letih je bilo zelo malo vlaganja v računalniško podporo poslovanju, proizvodnji in razvoju. Leta 1981 smo v železarni pristopili k večji investiciji in nakupu poslovnega računalnika IBM 43xx. Oprema se je občasno dopolnjevala, vendar se zadnja leta v poslovni računalnik ni več vlagalo, tako da že več let ni mogoče priključiti dodatnih terminalov. **Velik del opreme je star 9 let in več.** Kaj

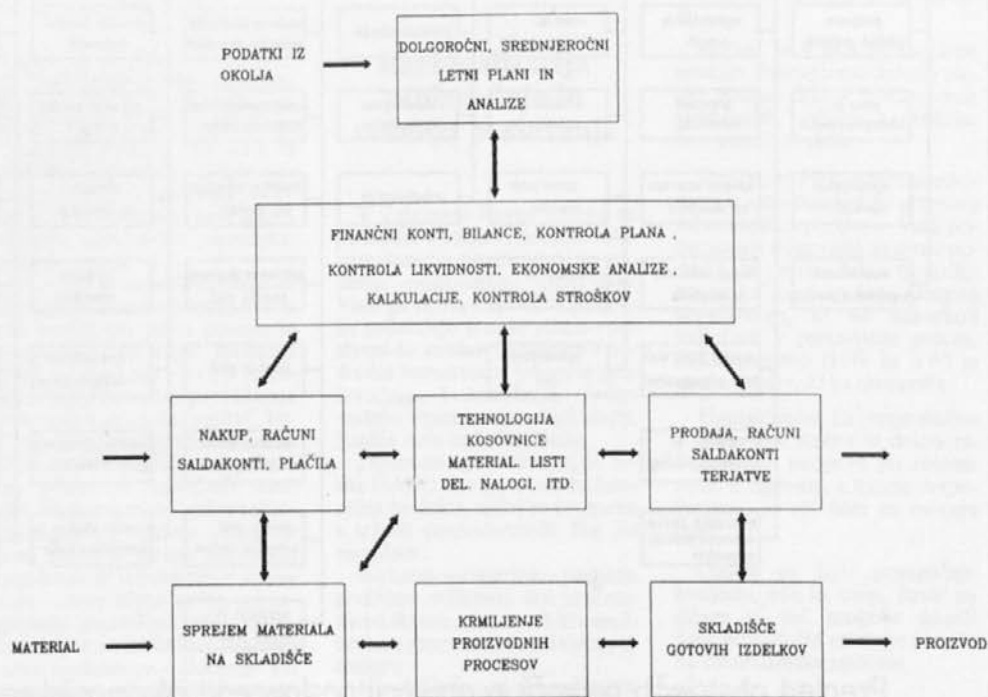
to pomeni ob izredno hitrem razvoju informacijske tehnologije, najboljše vedo tisti, ki imajo že nekaj izkušenj z osebnimi računalniki.

Imamo zelo veliko informacijskih otokov. Povezati jih je treba z računalniško mrežo. Prepočasni smo pri pridobivanju informacij iz okolja. Uporabniki dajejo dnevno pobude za nove programe, dopolnitve, predvsem pa dodatne terminale in osebne računalnike.

IZHODIŠČA ZA IZBIRO STRATEGIJE

Še enkrat poudarimo, da je **informacijski nivo koncerna in posameznih podjetij v njem eden od kritičnih faktorjev bodoče poslovne uspešnosti.** Strategija informatike se podreja ostalim temeljnim strategijam poslovnega sistema Železarne Ravne (v nadaljevanju: koncerna) in posameznim delniškim družbam v okviru koncerna. V času, ko se pripravljajo izhodišča in izbira strategije informacije, tečejo priprave za preoblikovanje Železarne Ravne, zato se ni mogoče nasloniti na sprejeto strategijo, temveč le na nekatera osnovna

INTEGRALNI POSLOVNI INFORMACIJSKI SISTEM

Slika 1

izhodišča, kot jih je posredoval poslovni odbor.

Izhodišča za postavitev strategije informatike slika 1

– Železarna Ravne ostaja čvrst poslovni sistem

– poslovne enote se preoblikujejo v delniške družbe ali podjetja

– formirala se bodo podjetja za skupne funkcije, korporacije, npr. vzdrževanje, razvojni center, finance, informatika, zunanja trgovina in morda druge.

Osnovne zahteve

a) Novi nivo uporabe informacijske tehnologije v povezavi z organizacijo in metodami poslovanja ter vodenja proizvodnje mora omogočiti konkurenčnost na razvitim tujem trgu.

b) Informatika mora biti organizirana tako, da bo zagotovljen **enoten poslovni informacijski sistem za potrebe koncerna in posameznih podjetij koncerna ter medsebojno komuniciranje med njimi.**

c) Spremljati in upoštevati je treba izredno hiter razvoj informacijske tehnologije ter racionalnost razvoja informacijskih sistemov (IS) v celem koncernu. V nadaljnjem razvoju naj bodo vgrajene pozitivne rešitve doseganega razvoja.

d) Prehod iz enega kakovostnega nivoja na višji kakovostni nivo informatike mora biti dobro organiziran in izveden.

e) V obravnavani investicijski fazi naj bo poudarek na računalniški podpori proizvodnji in komerciali.

Enoten poslovni informacijski sistem koncerna je potreben zaradi:

– enotne strategije in sistema poslovanja koncerna

– uporabe enotne metodologije računovodstva, financ, kalkulacij, planiranja in analiz

– enotne strategije koncerna na področju informatike

– medsebojnega komuniciranja prodaje in nabave med podjetji koncerna

– nadzora vodstva koncerna in upravnih odborov (lastnikov) nad poslovanjem in izvajanjem sprejete poslovne strategije

– skupne bilance koncerna.

Na nivoju koncerna se mora graditi in upoštevati določena standardizacija:

– na področju računalniških komunikacij

– naziva izdelka in vložka v proizvodni verigi

– identifikacijske in klasifikacijske šifre izdelkov

– metoda popisa proizvodnih poti (»tehnologije«)

– metoda izdelave in zgradba sestavníc.

Skupno podjetje za finance potrebuje računalniško podporo za področja:

- investicij
- kreditnega poslovanja
- finančnih tokov med podjetji koncerna
- finančnega planiranja
- kontrole finančne sposobnosti posameznih podjetij koncerna.

Osnovno zagotovilo za uporabo in vzdrževanje enotnega poslovnega informacijskega sistema je uporaba istih računalniških programov na poslovnem področju. Še posebej zanesljivo se to doseže z uporabo teh programov na enem skupnem poslovnem računalniku.

ZASNOVA SKUPNEGA PODJETJA INFORMATIKE

Z ustanovitvijo skupnega podjetja za področje informacijskega inženiringa »Informatika« bosta zagotovljena enoten in standardiziran razvoj ter realizacija strategije za informatiko in druga poslovna področja. Postopoma bo prišlo do podjetniškega pristopa pri uporabi, razvoju in uvajanju informacijske tehnologije.

Podjetje za informatiko bo sklepalo z ostalimi podjetji koncerna letne pogodbe in posebej med letom po potrebi dodatne pogodbe za nove projekte. Uporabljal se bo lahko tudi sistem naročanja posebne storitve.

Nosilec pristojnosti in odgo-

vornosti za razvoj uporabe informacijske tehnologije v posameznem podjetju bo vodstvo podjetja, vodstvo koncerna pa za koncern kot celoto.

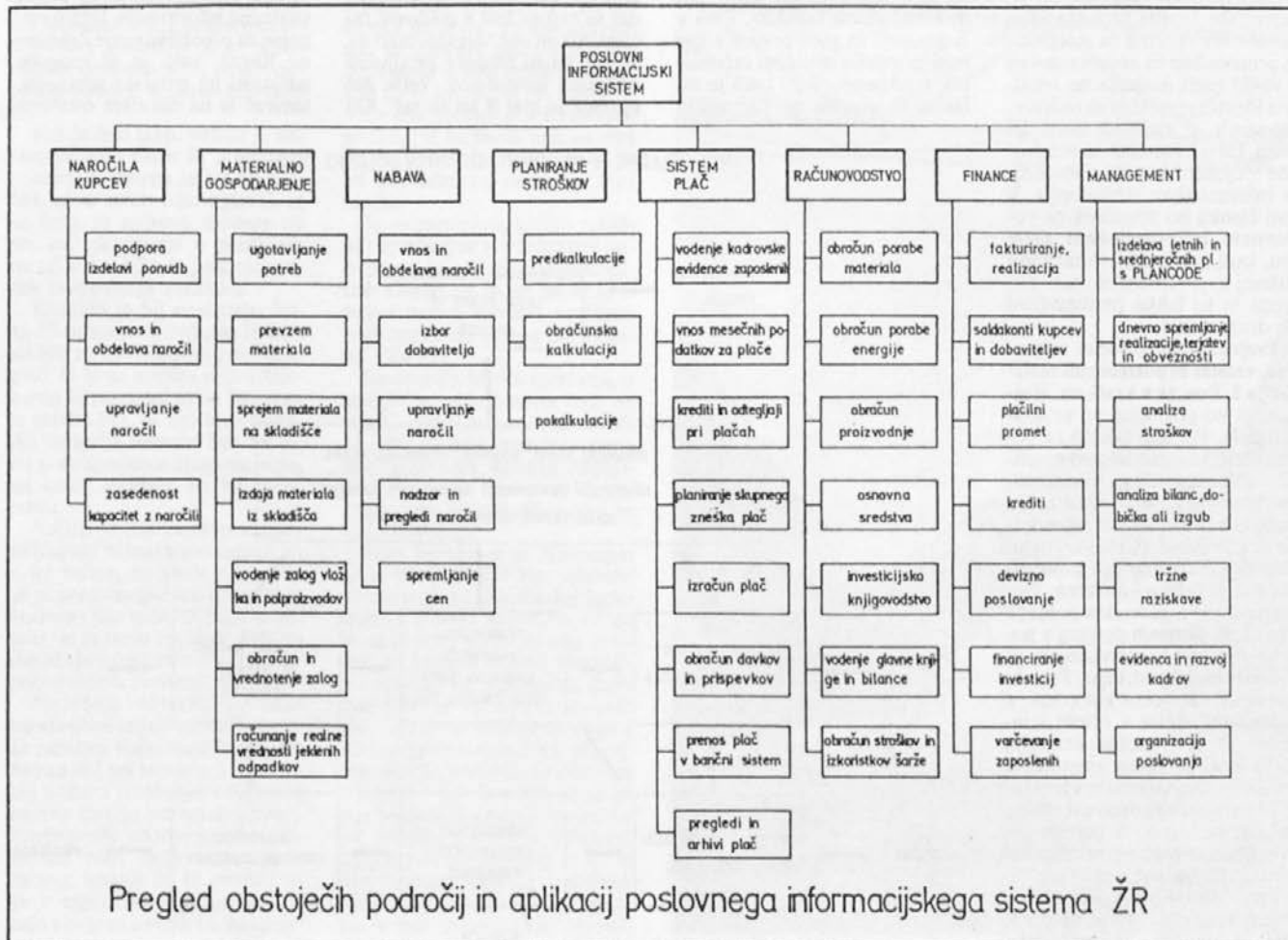
INTEGRALNI POSLOVNI INFORMACIJSKI SISTEM

V Železarni Ravne imamo razvito in v uporabi programsko opremo za integralni poslovni informacijski sistem, kot ga prikazuje slika 1. Tekoče, neposredno in dobro funkcionirajo programi v financah, računovodstvu, kontroingu, ni pa ga v celoti mogoče uporabljati v komerciali in pripravi proizvodnje, ker je premalo računalniške opreme.

Poslovni informacijski sistem Železarne Ravne predstavlja 8 od skupaj 14 področij z 48 aplikacijami. Močno je povezan s proizvodnim IS. Na sliki 2 so prikazane aplikacije poslovnega informacijskega sistema v obliki izvečka celotnega IS podjetja.

Tudi po reorganizaciji v koncern se programska oprema lahko uporablja naprej. Potrebne so manjše prilagoditve, ki pa so enake za vsa podjetja koncerna in se opravijo za vse naenkrat.

IZBOR STRATEGIJE RAČUNALNIŠKE OPREME POSLOVNEGA RAČUNALNIKA

Vodstvo Informatike je podrobneje obdelalo več variant strategije računalniške programske in aparturne opreme poslovnega računalnika. V ožji izbor so prišle štiri. Prva temelji na UNIX operacijskem sistemu, ORACEL bazi podatkov, druga na skupnem poslovnem računalniku ES9000, model 260, tretja na večjem številu računalnikov ES9000, porazdeljenih po podjetjih, in četrta na novi seriji IBM računalnikov AS 400, porazdeljenih po podjetjih. Na tem mestu se ne bi spuščali v podrobnosti in značilnosti posamezne variante. Vodstvo Informatike je po dveh metodah prišlo do enakega zaključka in predlaga nakup **skupnega poslovnega računalnika IBM ES9000/260**. Pri prvi metodi je bil na osnovi ponudb obdelan cenovni vidik investicije, po drugi metodi pa metoda točkovanja, ponderacije in ocenjevanja 32 vplivnih atributov. Vse attribute smo razdelili v pet skupin:

- POSLOVNI VIDIK
- PROGRAMSKA OPREMA
- APARATURNI VIDIK
- KOOPERACIJSKI VIDIK
- ORGANIZACIJA IN KADRI.

Na skupni poslovni računalnik bodo priključeni drugi računalniki, računalniške mreže, osebni računalniki, grafične postaje in terminali.

Naštetimo osrednje argumente za predlagano varianto skupnega poslovnega računalnika:

1) Izbrana varianta pomeni kontinuiteto dosedanjega razvoja in vključitev vseh dobrih pro-

gramskih rešitev v novo programsko opremo ter organiziran prehod v novo kvaliteto. Ne rušimo obstoječega stanja.

2) Daje poudarek podpori komercialni in proizvodnji; še posebej pri integraciji proizvodnje in poslovanja ter povezavi marketinga in zunanjega okolja.

3) Zagotavlja enoten sistem poslovanja (računovodstva, financ in komercialne) in informatike. Podpira enotno strategijo CIM in CIB.

4) Še naprej lahko uporabljamo praktično vso obstoječo aparturno in programsko opremo.

5) Investicija je praktično najcenejša in tudi širše poslovno najprimernejša.

6) Daje velike možnosti nadaljnjemu razvoju in uporabi sodobne informacijske tehnologije, kot so PC, jeziki IV. generacije itd.

7) Daje poudarek izboljšanju poslovanja in uvajanju programov in ne preprogramiranju.

8) Kadrovske in organizacijske je takoj izvedljivo.

ZAKLJUČEK

Vprašamo se, ali lahko pride mo iz obstoječih poslovnih težav brez uporabe na Zahodu normalne informacijske tehnologije? Ali lahko konkuriramo na Zahodu s tako slabo računalniško opremljenostjo komercialne, proizvodnje in razvoja? Brez dvoma investicija v računalniško opremo ni edini pogoj za rešitev iz gospodarske krize, je pa eden od pomembnih.

Jože Šegel, dipl. inž.

LE Z VLAGANJI V INFORMACIJSKO TEHNOLOGIJO V EVROPO '92

V splošnem opredeljujemo informacijski sistem (IS) kot organizacijsko celoto med seboj povezanih prvin, ki ima namen posredovati pravo informacijo ob pravem času, na pravo mesto. Gre torej za kombinacijo aktivnosti zbiranja sporočil (podatkov), oblikovanja informacij ter posredovanje le-teh uporabnikom. Za integralni poslovni IS je značilno, da vse podatke hranimo v skupni bazi podatkov. Zaradi tega lahko vsak podatek zajamemo le enkrat, in sicer za potrebe podjetja kot celote. Zajemane podatke bi naj bilo čim bližje mestu njihovega nastajanja. Zaradi velikega števila podatkov in informacij mora biti tak sistem nujno avtomatiziran.

Ne glede na to, kako uspešno se bomo vključili v Evropo '92, je dejstvo, da postaja znanje vse bolj ključni resurs podjetij. Tehnologija, ki bo omogočala pretok in širitev znanja, bo informacijska tehnologija. Brez tovrstnih vlaganj si je praktično nemogoče predstavljati uspešno konku-

riranje na tržiščih devetdesetih let, oblikovanje poslovnih strategij, izkoriščanje poslovnih priložnosti ter integracijo procesov v podjetju in širše. Gre torej za strateško odločitev, katere pomembnosti se v trenutkih odločanja vse premalo zavedamo. Mogoče tudi zaradi pomanjkanja informacij.

Vsebinsko projekta informatizacije nabavnega poslovanja moramo ocenjevati skozi doseganje osnovnih dveh ciljev izvajanja nabavne funkcije. To pa je zagotavljanje potrebnega vložnega materiala v ustrezni kvaliteti, količini in zahtevanem roku, ob istočasnem čim nižjem angažiranju potrebnih finančnih sredstev. Osnovni moto informatizacije nabave je računalniško podpreti celotno verigo aktivnosti naročanja in prevzemanja materiala - operativna raven ter zagotoviti izhodiščno informacijsko podporo taktični ter strateški ravni poslovnega odločanja. Pri tem so novi računalniški programi rezultat posodobitve delovnih postopkov, z zagotovitvijo

potrebne opreme (vsak referent svoj terminal, posamezno okolje pa še dodaten osebni računalnik), pa bo možno izboljšati učinkovitost in uspešnost nabavnega poslovanja.

Za varianti - zgraditi popolnoma novi sistem ali starega dograjevati - bi verjetno našli dovolj zagovornikov. Najlaže je seveda rušiti, nekoliko težje graditi. Če pojmovanja IS ne omejimo zgolj na avtomatizirano obdelavo podatkov, potem pravzaprav nikoli ne moremo govoriti o gradnji povsem novega IS. Že z nastankom podjetja nastane namreč tudi nekakšen IS, ki pa je lahko bolj ali manj avtomatiziran. Dograjevanje in posodabljanje IS je nato odvisno od zahtev in možnosti vsakega podjetja, gre pa dejansko za njegovo informacijsko preobrazbo.

Vključevanje uporabnikov v snovanje IS je zelo pomembno. Govorimo o t.i. participativnem pristopu, ki zagovarja vključevanje in sodelovanje uporabnikov v čim zgodnejših fazah projekta, t.j. pri oblikovanju izhodišč in ciljev novega sistema. Uporabnik bo motiviran za sodelovanje, če bo že vnaprej poznal vse prednosti in morebitne pomanjkljivosti novega sistema. Oviro pri tem lahko predstavlja premajhno informacijsko znanje uporabnikov. Menim, da je na področju informatizacije nabavnega poslovanja sodelovanje z uporabniki dokaj dobro, saj so uporabniki oblikovali svoje informacijske potrebe v okviru študije »Po sodobiteve nabave«, predlagane rešitve pa skušamo preveriti na sestankih in demonstracijah.

Rado Lampret, dipl. oec.,
vodja projekta izgradnje
RPIS nabavnega poslovanja

Racionalizacija proizvodnje in vodenja poslovanja

V Železarni Ravne poteka za področje obdelave projekt »Racionalizacija proizvodnje in vodenja poslovanja« (RAPRO). Vodi ga firma GABO. V projektu sodelujejo z naše strani vodstveni in strokovni delavci s področja komercialne, priprave proizvodnje, konstrukcije, proizvodnje, planiranja, kalkulacij, študija dela in informatike.

Danes so ugotovitve, ki jih firma GABO navaja v uvodu koncepta projekta, splošno priznane v tržnih gospodarstvih. Naj jih navedem:

Nobeno industrijsko podjetje podobne velikosti, kot je Železarna Ravne, ne more biti uspešno brez avtomatske obdelave podatkov.

Naraščajoče potrebe po večjih zmoglostih na proizvodno tehnični in ekonomski strani zahte-

vajo računalniško podporo pri planiranju in krmiljenju proizvodnje.

Študije so pokazale, da je v fazi priprave in planiranja proizvodnje določeno 80 % stroškov proizvoda. Tu so torej v podjetju največje rezerve za racionalizacijo.

Racionalizacijo bi izvajali s pomočjo integriranega PPS sistema (Proizvodno planski sistem), ki presega čisto gospodarjenje z materiali in kapacitetami.

Namen projekta je doseči učinkovito organizacijo vseh dejavnosti, ki sodelujejo v procesu od izdelave ponudbe do odpreme izdelka.

Projekt je razdeljen v naslednje faze: predstudija, upravljanje projekta, primerjalna analiza, ocenjevalna analiza, željeni koncept, realizacija, pilotna uvedba, dokaz gospodarnosti.

S projektom naj bi dosegli: skrajšanje pretočnih časov, maksimalno strnitev naročil, preprečitev prekoračevanja terminov, redukcijo dobavnih rokov, minimalne čase zasedenosti, maksimalno strnitev obremenjevanja strojev, minimalne čakalne čase, maksimalno izkoriščenost strojev.

Reducirali bomo: zaloge na skladišču, proizvodne stroške, skupne stroške, upravne in prodajne stroške, razdelilne in dodatne čase, stroške vložka.

Kot rezultat tega lahko pričakujemo: večjo produktivnost, večji dobiček, plačilo po delu, večjo motiviranost sodelavcev, večjo rezervo za investicije, večjo samostojnost in odgovornost, večjo preglednost, večjo usposobljenost za tržno gospodarstvo.

Projekt je v fazi primerjalne analize. Primerjamo želeno stanje poteka dela v posameznih strokovnih službah z obstoječim potekom dela.

Integralni PPS sistem predvideva v vseh fazah dela popolno računalniško podporo. Vsak posameznik odgovarja za svoje podatke, ki morajo biti v trenutku nastanka na razpolago drugim sodelavcem, ki so kakorkoli vključeni v proizvodni proces. Računalništvo (HW in SW) je samo orodje, ki to omogoča.

Ugotavljamo, da imajo službe v Železarni Ravne le delno računalniško podporo pri svojem delu. Z opremo, s katero razpolagamo, je več tudi ne morejo imeti.

Obstoj na trgu omogočajo kvaliteta, rok in cena, česar pa danes ni več mogoče doseči brez učinkovite uporabe sodobne računalniške opreme.

Avugst Verčko, dipl. inž.

ANKETA MED UPORABNIKI V KOMERCIALNEM SEKTORJU

DELNE REŠITVE NE PRINAŠAJO PRIČAKOVANIH REZULTATOV

Anketiranci so odgovarjali na naslednja vprašanja:

1. Kaj razumete pod pojmom poslovni integralni informacijski sistem?

2. Ali si lahko predstavljate koncern Železarna Ravne v Evropi '92 brez takšnega sistema? Kakšne, menite, bi bile posledice, če se za projekt ne bi odločili?

Kaj menite o odločitvi DS železarne, da potrdi investicijski projekt za novo računalniško opremo?

3. Kako ocenjujete projekt po vsebinski plati (oprema, programi)?

4. H kateremu mnenju se nagiba v dilemi: stari sistem podreti in zgraditi popolnoma novega - stari sistem dograjevati?

5. Kako pogosto uporabljate računalnik? Ga uporabljate samostojno ali s sodelavci?

Si lahko predstavljate svoje delo brez računalnika?

6. Kako ocenjujete sodelovanje z OE Informatika?

Mag. Boris Kastivnik, dipl. oec., direktor OE Nabava:

»Železarna Ravne bo kljub predvidenim organizacijskim spremembam verjetno še lep čas poslovni sistem, ki bo na trgu posloval pod enotno zaščitno znamko. Po eni strani bi popolno razbitje uničilo vse že zgrajene medsebojne povezave, ki ob zdaj močno izpostavljenih slabostih nosijo v sebi tudi prednosti, po drugi strani pa bi bilo na trg mnogo težje prodreti, če bi znaka in imena Železarn Ravne ne bilo več. Je mogoče ob težnjah po decentralizaciji umestno postaviti tudi vprašanje: kdo in koliko jih bo uporabljalo zdajšnji znak firme?«

Gradnja učinkovitega informacijskega sistema je dolgotrajen proces. Ob vse hitreje napredujoči tehniki predstavlja miselnost bodočih uporabnikov enega od najbolj zaviralnih momentov pri njegovi posodobitvi. Ob tem se velikokrat pojavljajo naslednje zavore: nepriljubljenost za učenje, strah pred ukinitvijo delovnega mesta, spremenjeno razmerje v odnosu človek - stroj ipd. Te zavore velikokrat premaknejo uvajanje novosti za nedoločen čas, kar povzroča kopičenje dodatnih težav in odporov.

Železarna je v preteklem obdobju veliko dela in časa vložila v izgradnjo informacijskega sistema. Razumljivo je, da so se ob tem pojavljale najrazličnejše težave in da se danes, ko se približujemo novi organizacijski obliki, pojavljajo nove, na katere v polpreteklih usmeritvah nismo računali.

Organiziranje zdajšnjega družbenega podjetja v posamez-

ne delniške družbe in skupna podjetja zahteva veliko mero usklajevanja med različnimi interesi. Če sledimo cilju, da morajo posamezni deli podjetja postati profitne enote z vso odgovornostjo za svoj poslovni (ne)uspeh, potem moramo vse informacije, na osnovi katerih poslovodni delavec odloča, prirediti njegovim željam in zahtevam. Če zgrajeni informacijski sistem tega ne bo omogočal, potem tudi ne bo mogoče od odločitvenih nivojev zahtevati osebne odgovornosti. Le-te pa je do sedaj najbolj primanjkovalo.

Toda če se odločimo, da Železarna Ravne še zmeraj nastopa pod tem imenom in če pod tem imenom nastopajo vsi njeni zdajšnji deli, potem je treba opredeliti filozofijo bodočega koncerna, iz nje opredeliti dolgoročne cilje ter si za njihovo realizacijo postaviti politiko in strategije. Tej politiki so podrejene vse ostale politike delov oz. delniških družb in skupnih podjetij. Da bo politika koncerna ustrežna in dovolj trdno zastopana v vsakem delu, je treba zgraditi tak informacijski sistem, ki bo to tudi omogočal. Zato se zavzemam za takšne poti na tem področju, ki bodo vodile v izgradnjo informacijskega sistema na skupnih osnovah, vsak del bodoče nove organizacijske skupnosti pa si bo lahko izoblikoval tiste informacije, ki mu bodo najbolj koristne za poslovne odločitve.«

Valerija Mori, dipl. oec., vodja analiz:

Pod pojmom poslovni integralni informacijski sistem razumem povezan sistem pretoka informacij med vsemi uporabniki.

Koncerna Železarna Ravne v Evropi '92 si nikakor ne morem predstavljati brez ustreznega računalniško podprtega informacijskega sistema. Glede na to, da delam v OE Nabava, kjer informacijski sistem žal še ni zgrajen, vsekakor podpiram odločitev o investicijskem projektu za novo računalniško opremo.

Od novega projekta pričakujem predvsem dobre - uporabne programe, sicer pa mislim, da je vseskozi večji problem soft-ware.

To, kakšen sistem zgraditi, težko ocenjujem. Jasno je, da vsi želimo čim boljši sistem, čim boljše podatkovne podloge za odločanje, bojim pa se, da bi izgradnja popolnoma novega sistema trajala predolgo. Na vsak način je potrebna pred odločitvijo podrobna analiza z vseh vidikov.

Računalnik pri svojem delu pogosto uporabljam, uporabljajo ga tudi sodelavci. V tako velikem poslovnem sistemu, kot je Železarna Ravne, si je seveda nemogoče predstavljati delo brez računalnika. Na nabavnem področju je nemogoče obvladati

vse elemente vhoda ročno. Več procesov želimo računalniško podpreti, vendar trenutno zaradi preobremenjenosti računalnika precej stvari ni mogoče speljati. V projektu »Posodobitev nabave« smo zastavili nabavni informacijski sistem, ki ga delno že uvajamo, vendar ga v celoti v obstoječem računalniškem sistemu ne bo mogoče uvesti. Delne rešitve pa nikakor ne prinašajo pričakovanih rezultatov.

Sodelovanje z OE Informatika ocenjujem kot dobro, čeprav vsem zahtevam (zaradi že omenjenih vzrokov) ne morejo ugoditi. Povem lahko še, da preobremenjenost računalnika včasih že ovira redno delo.«

Peter Prikeržnik, dipl. oec., direktor OE Prodaja:

»Poslovni integralni informacijski sistem zagotavlja povezanost podjetij v koncern s tem, da združuje osnovne poslovne informacije, ki vplivajo na uspešno poslovanje koncerna. Obenem zagotavlja posameznim podjetjem organizacijo enotne informacijske mreže.

Menim, da je za uspešno vključitev koncerna v Evropo '92 ta sistem pogoj. V EGS je poslovni informacijski sistem predpisan in kompatibilen ter se nanaša na enotno metodologijo ocenjevanja uspešnosti poslovanja.

Glede na potrebe in našo konenito reorganizacijo menim, da moramo zgraditi nov sistem.

Tržnega informacijskega sistema nimamo in to je osnova uspešnega trženja - v teoriji in praksi - doma in v tujini. Mislim, da komentar ni potreben.

Sodelovanje z OE Informatika je solidno, omejuje nas razpoložljiva oprema, vendar pa smo v zadnjem letu kljub temu naredili prve korake.«

Ivica Klančnik, oec., vodja prodaje za obdelavo:

»Naš projekt mi v podrobnosti ni poznan, menim pa, da vsebinsko ustreza zahtevam v svetu uveljavljenega sodobnega informacijskega sistema. Nagibam se k mnenju, da bi morali zgraditi popolnoma nov sistem, saj bo le tako mogoče priti do dobrega tržnega informacijskega sistema, ko bo v danem trenutku možno dobiti vse informacije, ki jih potrebujemo za kvalitetno odločanje. Zdaj je uporaba računalnika omejena le na najnujnejše operativno delo, saj nam v komercialnem sektorju primanjkuje računalniške opreme.«

Kristijan Senica, dipl. oec., vodja prodaje za Jeklovilvarno:

»Poslovni integralni informacijski sistem naj bi zajemal informacije o vseh poslovnih funkcijah, kjer bi imeli vsi, ki informacije potrebujejo, takojšnjo možnost do vploga stanja.

Sedaj prihajamo do informacij po preveč kanalih oziroma po preveč ovinkih, tako da je precejšnja možnost, da na koncu ne pridemo do prave informacije ali pa da le-ta ni ažurna.

Ce Železarna Ravne takšnega sistema ne bo imela, bi bila to tako velika pomanjkljivost v primerjavi s konkurenco, da ne bi imela nobene možnosti preživetja - torej je nova računalniška oprema nujno potrebna.

Nova oprema in programi bi omogočali izvedbo poslovnega integralnega inform. sistema.

Nagibam se k rešitvi, da je treba stari sistem dograjevati, saj imamo za določena področja ogromno bazo podatkov, ki jo je vsekakor nesmiselno zavreči in začeti graditi popolnoma na novo.

Uporaba računalnika je odvisna od potrebe in od možnosti. Gotovo bi ga uporabljal bolj pogosto, če bi ga imel pred seboj, kot pa sedaj, ko je treba v druge pisarne.

Delo brez računalnika v prihodnje ne bo mogoče, saj bi z iskanjem informacij pri drugih preveč izgubljali čas.

Pogoj za uporabo bo le, da se zagotovi ažurna vnašanje podatkov in vseh nastalih sprememb.

Sodelovanje z OE Informatika ocenjujem kot zadovoljivo.«

Stanko Golob, dipl. oec., vodja prodaje strojev:

»Poslovni integralni informacijski sistem je sistem, ki je organiziran in dograjen tako, da lahko posreduje kombinacijo informacij, na osnovi katerih lahko posamezna služba oz. član poslovnega sistema dobi za sebe takšno informacijo, ki mu omogoča sprejemati kvalitetne odločitve. Vhod in obdelava informacij morata biti rešena tako, da so informacije iz sistema primerljive in uporabne za celotni poslovni sistem.

Glede na spremenjene pogoje trženja, ko je neizogiben v celoti prehod na tržno gospodarstvo, je sodoben in celovit informacijski sistem nujen, brez katerega si Železarna v Evropi '92 ne morem zamisliti.

Projekt, ki se nanaša na komercialni del, ocenjujem pozitivno, še vedno pa ne vidim nekaterih osnovnih rešitev. Kako zagotoviti kompletnost spremljanja dogodkov v proizvodnji, brez tega pa je ažurnost in kvaliteta dela v komercialnih službah omejena. Odgovora na vprašanje, ali lahko to zagotovimo z obstoječo ali novo tehnično opremo, pa žal ne morem dati. To je seveda stvar ustrezne strokovne službe.

Glede dograjevanja obstoječega ali izgradnje novega informacijskega sistema lahko rečem le to, da je nujna kontinuiranost informacij. Če z uvajanjem novega sistema strokovna služba to zagotovi, je seveda glede na omenjeno potrebo po vrsti kvalitetnih informacij novi sistem verjetno primernejši.

Uporaba računalnika je pri mojem delu dnevno prisotna in brez njega si komercialnega dela ne morem zamisliti. Kot sem že omenil, pa ima določene ključne pomanjkljivosti, ki smo jih službi AOP že nakazali.«

OSKRBA Z ENERGIJO V OKTOBRU 1990

Zaradi velikega skoka cene surove nafte na svetovnem trgu so v oktobru tudi pri nas porasle cene naftnim derivatom, zemeljskemu plinu in elektroenergiji. Posledice podražitev za železarno se kažejo v skupnih stroških porabljene energije, ki znašajo po okvirnih izračunih za oktober 34,61 milijona din, kar je v primerjavi s septembrom porast za 32,2 %. Vzrok takega porasta stroškov so v glavnem višje nabavne cene, delno pa tudi pričetek kurilne sezone in s tem nastanek stroškov ogrevanja. Zaradi takega porasta so tudi stroški energije na tono skupne proizvodnje močno porastli, podoben trend pa se kaže tudi pri stroških energije na tono prodane robe. Vzrok porasta stroškov energije na tono skupne proizvodnje je poleg porasta cen tudi velik padec skupne proizvodnje.

1. Primarni energenti	Poraba	Stroški v din
Elektro energija	15 153 458 kWh	17 587 433,12
Zemeljski plin	4 696 660 Sm ³	10 698 315,75
Butan-propan	10 880 kg	62 973,50
Mazut	94 550 kg	351 667,04
Karbid	10 600 kg	69 112,00
2. Sekundarni energenti	Poraba	Stroški v din
Acetilen	3 454 kg	129 666,04
Industrijska voda	1 487 738 m ³	765 559,86
Sanitarna topla voda	6 700 m ³	192 869,35
Para	5 533 300 kg	2 204 871,41
Centralno ogrevanje - v Železarni Ravne	1 226,633 MWh	780 793,20
- v mestu Ravne	1 436,367 MWh	558 736,72
Kisik	470 212 kg	2 269 802,84
Komprimirani zrak	5 404 628 m ³ _n	1 590 539,63
Čisti dušik	151 m ³ _n	3 615,49
Tehnični dušik	22 653 m ³ _n	52 414,41
Argon	6 511 m ³ _n	149 444,29

VARČEVANJE Z ENERGIJO ENERGETIKA PRISOTNA TUDI IZVEN PLOTA ŽELEZARNE RAVNE

Individualne porabnike toplotne energije, ki imajo svoje kurišče na plin ali olje, obveščamo, da smo se v Energetiki dogovorili, da svoj prispevek k varčevanju in čistemu okolju damo tudi mi z našimi uslugami, ki so:

1. Meritve dimnih plinov

Meritve pokažejo kvaliteto izgorevanja oziroma izkoristek kotelne naprave.

2. Na osnovi meritev bomo svetovali, na kak način se odpravijo pomanjkljivosti.

Usluga: (din/obisk) - Ravne 64,00, Prevalje 80,00, Mežica 120,00, Črna 160,00, Dravograd 100,00 din.

Informacija - naročilo: tel.: 4212

1 mm saj na steni pomeni 6 % večjo porabo goriva

1,5 % presežka zraka nad mejnimi vrednostmi je za 1 % večja poraba goriva

V okviru teh uslug bomo izvedli meritve na dimnih plinih pri nekaterih porabnikih **brezplačno** (konec decembra 1990). Kako bomo izbrali porabnika?

1. Na Prevaljah - dva porabnika, ki sta v kurilni sezoni 89/90 porabila največ plina.

2. Na Ravnah na Koroškem

a) Strojnska Reka - dva porabnika, ki kurita na olje. Določili ju bomo z žrebom v prisotnosti člana krajevne skupnosti.

b) Brdinje - dva porabnika, ki kurita na olje. Določili ju bomo z žrebom v prisotnosti člana krajevne skupnosti.

3. Mežica - enako kot na Brdinjah

4. Črna - enako kot na Brdinjah.

Robert Jamšek

Dobava primarnih energentov je bila v oktobru v redu, enako tudi proizvodnja in oskrba porabnikov s sekundarnimi energenti. Manjša motnja je bila le pri dobavi pitne vode pri nekaterih porabnikih na zahodnem delu železarne, in to zaradi dotrajanosti dela vodovoda. Štiri dni pa ni bila oskrbovana s kisikom in acetilenom avtomatska kovačnica zaradi okvare dela cevovoda ter zamenjave poškodovanega z novim.

Dne 25.10. smo prenehali s proizvodnjo kisika in tehničnega dušika v kisikarni. Pričeli smo namreč z generalnim remontom kisikove naprave in ostalih pripadajočih strojev. Za normalno oskrbo porabnikov s kisikom bomo potrebne količine v celoti nabavljali v Tovarni dušika Ruše. V oktobru smo ga za normalno oskrbo porabnikov nabavili 191.500 kg, kar je 39,33 % od skupno porabljene. Tekočega dušika smo nabavili 16.106 m³n prav tako iz Ruš in argona 15.286 m³n, ki smo ga v celoti uvozili iz Avstrije.

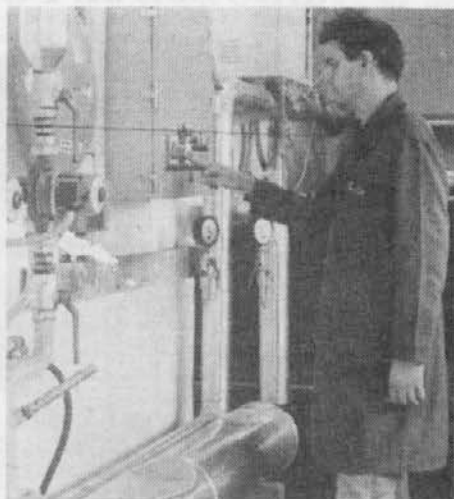
Zbrali smo 8.900 l odpadnega olja, ki ga pokurimo na ogrewnih pečeh. Od tega je 4.500 l pridobljenega od naprave za čiščenje odpadnih emulzij. Teh smo prečistili 83,2 m³. Z destilacijo odpadnih razredčil pa smo pridobili 160 l uporabnega nitro razredčila. Kot vsak mesec smo tudi v oktobru izvajali planirane preventivne preglede in tekoča vzdrževanja na energetskih napravah in postrojih. Odpravili smo tudi več defektov na energetskih vodih v železarni in v mestu.

Poraba primarnih in sekundarnih energentov je bila v oktobru manjša, kot smo planirali, kar pa je v skladu z zmanjšano proizvodnjo jekla. Večja od plana je bila le poraba pare za 3 %. Poraba pare je zaradi dotrajanosti parnih kladiv v kovačnici neracionalna. Prav tako pa se nam dvigujejo stroški na enoto proizvedenega jekla, saj se nam specifične porabe toplote z zmanjšanjem proizvodnje dvigujejo. Iz primerjav je ugotovljeno, da se je specifična poraba na skupno proizvodnjo v oktobru povečala za 28,89 % v primerjavi s septembrom 1990, v primerjavi z oktobrom 89 pa za 12,32 %. Specifična poraba na prodano robo je bila za 5,55 % manjša kot v septembru 90, vendar višja od oktobra 89 za 1,31 %. Neugodne so tudi bile specifične porabe v metalurških obratih tako na ogrewnih in žarilnih pečeh, kot pri porabi vseh toplot. Zgornji podatki nam kažejo, da bo prišla prav akcija »Energetika, prisotna pri porabnikih«, in to z vidika konkretnih ukrepov za zmanjšanje specifične porabe.

Ing. Ferdinand Kotnik

ZMANJŠATI PORABO ENERAGENTOV

V Fužinarju vsak mesec pišemo o tem, koliko katerih energentov porabimo v železarni in koliko nas ti stanejo. Naštevamo primarne (elektroenergija, zemeljski plin, butan-propan, mazut, karbid) in sekundarne energente (acetilen, industrijska voda, sanitarna topla voda, para, kisik, komprimirani zrak, čisti dušik, tehnični dušik, argon). Kolikšni so stroški za energente, recimo v oktobru, se lahko vidi kar v tabeli levo.

Po uspešni lanskak akciji Znižanje stroškov na porabi toplote za ogrevanje v Železarni Ravne (stroške so znižali za 26 %), so si v OE Energetika letos zadali nalogo prav pri energenti: Znižanje stroškov pri porabi energentov v Železarni Ravne. Naloga sodi v sklop akcije Energetika, prisotna pri porabnikih. Nosilca naloge, Ferdinand Kotnik in Robert Jamšek, sta podrobno načrtala njeno izvedbo. Bistveni poudarki bodo: seznaniti odgovorne z energenti, ki jih uporabljajo, predlagati, kje se lahko stroški znižajo ter izdelati konkretne zadolžitve in ukrepe.

O akciji bomo še pisali.

H.M.

KAKO IN KOLIKO SO TOPLA NAŠA STANOVANJA

K razmišljanju in zapisu so me privedla večkratna vprašanja in problematika posameznih porabnikov oz. strank, katerih stanovanja so ogrevana iz centralnega ogrevanja železarne ali skupnih kotlovnice po Mežiški dolini.

Da bo ta sistem ogrevanja, ki je napeljan iz železarne ali skupnih kotlovnice, bolj jasan, bom delovanje sistema na kratko opisal.

V železarni je skupna moč vročevodnih kotlov 58 MW. Od kotlov so cevovodi speljani v treh glavnih vejah: mesto vzhodni del, zahod in jug. Te glavne veje so nato speljane v posamezne toplovodne priključne postaje, ki so nameščene v blokih, stojijo kot samostojni objekti – hišice ali pa so priključene v prostoru individualnih hiš.

Vroča voda, ki se v kotlu v železarni segreje, ima temperaturo do 135°C, le-ta pa je odvisna od zunanje temperature. Tlak vroče vode pa se giblje od 8–15 barov. Vročo vodo torej pošiljamo preko obtočnih črpalk, ki so v kotlarni, do priključnih toplovodnih postaj. V priključni toplovodni postaji se opravi prenos toplote iz primarnega vročevodnega sistema 135/90°C na toplovodni ali sekundarni sistem ogrevanja 90/70°C. V posebno izdelanih grelnikih ali tako imenovanih protitočnikih se opravi prehod toplote iz primarne vode na sekundarno vodo. Sekundarno omrežje pa zajema v priklju-

čni toplovodni postaji: protitočnik, obtočne črpalke, ventile, termometre, ekspanzijsko posodo, mešalni ventil in avtomatiko.

Preko cevovoda iz priključne toplovodne postaje nato ogreta

hladnejšo, meritve temperature, tlakov ter regulacije temperatur vroče oz. tople vode.

Kako poteka regulacija tople vode v radiatorju?

V vsakem bivalnem prostoru, kjer so nameščena grelna telesa – radiatorji, je določena potrebna sobna temperatura. Zato so ti grelniki tudi različno veliki in imajo različno število členov, se-

V takšnem območju naj bi se gibale temperature ogretyh prostorov. Avtomatika, ki je nameščena v priključnih toplovodnih postajah, regulira pretok tople vode skozi radiatorje v taki meri, da je v prostorih skoraj vedno zagotovljena predpisana temperatura v odvisnosti od zunanje temperature.

V kotlarni imamo nameščeno

voda kroži po cevovodih interne instalacije do posameznega grelnika oz. radiatorja. Tu topla voda odda določeno toploto in se zopet delno ohlajena vrača v priključno postajo skozi protitočnik – grelnik, kjer sprejme zopet manjkajočo toploto in proces kroženja se ponavlja.

V priključni toplovodni postaji se opravijo vse operacije prenosa toplote iz vroče vode na

voda pa je to odvisno od firme in tipa radiatorja ter od velikosti prostora, ki ga ogrevamo.

Navedel bi samo nekaj predpisanih temperatur:

– soba – spalnica	20°C
– dnevna soba	20°C
– hodnik – stopnišče	15°C
– WC	15°C
– kopalnica	24°C
– stopnišče	10°C

tako imenovano vpisno knjigo, kjer strojnik kotlarne zapiše vsak klic stranke ali delavca iz železarne ter zabeleži vrsto napake ali okvare. Večkrat so ti klici tudi posplošeni in netočni. Stranka kliče zaradi slabega gretja ali da so radiatorji hladni, ne da bi se prej prepričala, ali ima ventil na radiatorju odprt ali da je zunaj že tako visoka temperatura, da avtomatika zapre dovod tople vode do radiatorja.

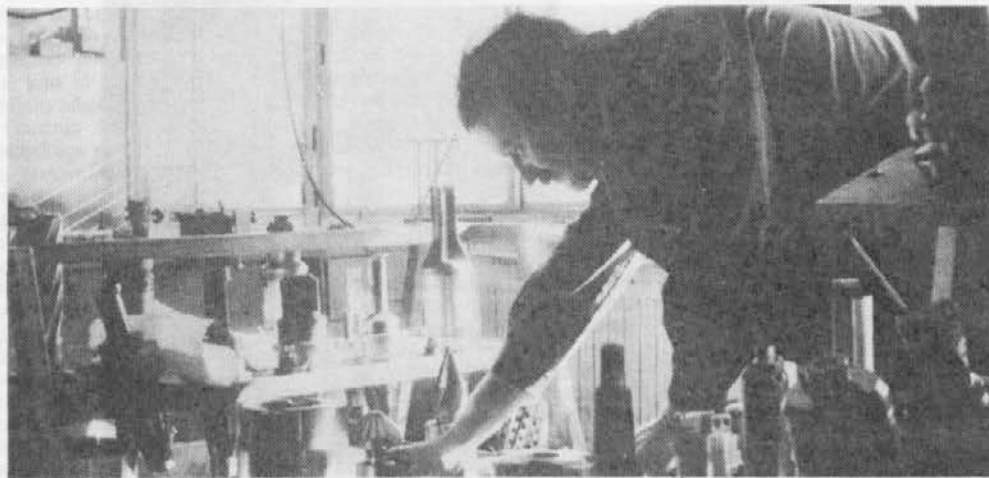
Največ težav nam povzročajo prehodna jesenska in spomladanska obdobja, ko so zunanje temperature že tako visoke nad 12°C, da avtomatika zapira dovod tople vode in so radiatorji skoraj hladni oziroma mlačni. Stranke nato kličejo, da je v stanovanjih mrzlo in da ni ogrevanja, da so radiatorji mrzli. Če pa bi imeli v stanovanju svoj termometer, bi ugotovili, da so sobne temperature 20°C ali tudi več.

Vsekakor moramo danes posvetiti več pozornosti varčevanju toplote oz. energije, saj je vsak dan dražja.

Naš moto nas vodi, da so stranke z ogrevanjem zadovoljne, vendar pa skrbimo in bomo skrbeli, da se s toploto za ogrevanje prostorov ne bo razmetavalo oz. »frokalo«.

Vzdrževanje radiatorjev, ventilov in zapiral spada v sklop vzdrževanja stanovanj. Torej vzdrževanje teh elementov opravlja občina Ravne, Odsek za stanovanjsko, komunalno in cestno gospodarstvo Ravne na Koroškem, vzdrževanje primarnih in sekundarnih vodov centralnega ogrevanja ter priključnih toplovodnih postaj pa Energetika v Železarni Ravne.

ORODJE JE POL STROJA

Obdelava je med tistimi poslovnimi enotami v Železarni, ki v devetih mesecih niso imele izgube. Med boljšimi v njenem sklopu je bil tudi TSD.

V tej enoti vedo, da je v času, ko se borimo za vsako naročilo posebej, zelo pomembno, da se v njego realizacijo hitro in z dobro opravljenim delom vključijo vsi potrebni »punkti«.

Eden teh je v TSD tudi merilnica. V njej sedem zaposlenih v izmenah pripravlja orodja za stroje v TSD, ki so v glavnem vsi sodobni, numerično vodeni. Gre za izredno pomembno fazo tako imenovane spremljajoče dejavnosti, ko je treba priskrbeti orodje tako, kot ga terjata stroj in izdelek. Dejansko stroj brez orodja še sploh ni stroj v pravem pomenu besede.

Merilnica v TSD je zaenkrat edina taka delavnica v železarni. Drugje pripravljajo orodje individualno.

H.M.

Maks Serafini

NAŠE DELO V OKTOBRU:

Po Murphyjevih zakonih

Plan skupne proizvodnje smo v oktobru dosegli 68,3 odst., v kumulativni 72,9 odst. Za 7.259 ton prodanih izdelkov smo iztržili 160,4 milijonov din, kar je v povprečju 22,10 din/kg. Od tega smo prodali na domačem trgu 5.750 ton ali za 100,4 milijona din. Izvozili pa smo 1.509 ton ali za 60 milijonov din, kar znaša preko 5,6 milijona dolarjev.

SKUPNA PROIZVODNJA POD NAČRTOM

Jeklarna je dosegla plan le 65,9 odst., kar je odraz količin naročil v predelovalnih enotah. Obratovalo je le toliko peči in v tistem času, ko so predelovalci potrebovali jeklo. Od osnovnih vložnih materialov občasno primanjkuje uvoženih Fe legur, tako da Jeklarna ne more sproti pokrivali vseh potreb predelave. Primanjkuje tudi železove rude, kar povzroča, da napačno raztaljenih šarž ne morejo v redu reševati. Podaljšujejo se časi izdelave in porabe energije.

Glede na stanje naročil je bila v Valjarni proizvodnja na progah solidna. Na lahki progji so bila celo presežena predvidevanja, ker je naknadno prišlo naročilo za betonsko železo. Ob koncu meseca je ostalo za srednjo progjo samo še 1000 ton naročil, kar je premalo za rentabilno delo, zato je srednja progja s 1.11. začasno prenehala z obratovanjem. Zaloge gredic in paličastega materiala v medfazi so zmanjšane na minimum.

Ob pomanjkanju naročil so dosegli plan v Kovačnici 82,3 odst. Po napovedih se stanje v letošnjem letu ne bo bistveno izboljšalo. V Jeklovleku so dosegli predvideni plan 64,5 odst. Najslabše je pri proizvodnji žice. Za visok zaostanek za planom so ob pomanjkanju naročil največ krive iztrošenost in okvare strojev. Izredno visok odstotek bolezenskih izostankov je povzročil, da so morali proizvodnjo prilagoditi razpoložljivim kadrom.

V PE Jeklolivarna je proizvodnja v oktobru padla pod 50 odst. Večjih izboljšanj v bližnji prihodnosti ni pričakovati.

PE Stroji so predvideni plan dosegli 56,6 odst. Vzrok je v izpadu odpreme strojev ter v pomanjkanju naročil za valje in individualno proizvodnjo.

Tudi v PE Obdelava so v vseh obratih zaostali za predvidenim planom. Glavni vzrok je pomanjkanje naročil in neustrezen ali preveč enostranski asortiment.

SRBSKI TRG SE ZAPIRA

V Valjarni je primanjkovalo naročil predvsem za srednjo progjo, tako da je ta mirovala v oktobru 7 dni. Ugodno je bila zasledena le lahka progja, in to z valjanjem betonskega železa. Vzroki nedoseganja plana v Kovačnici so nastali zaradi neplaniiranega remonta 1.000 ton stiskalnice ter pomanjkanja naročil, ki so bila asortimentsko dokaj neustrezna. V Jeklovleku so imeli dovolj naročil le za brušeno jeklo, vendar imajo tu težave z iztrošenostjo strojev (v oktobru preko 1.000 ur popravil). Najbolj primanjkuje naročil za vlečno žico.

Zelo kritično z naročili je v PE Jeklolivarna, še težje pa bo v naslednjih mesecih, in to predvsem zaradi izpada srbskega trga.

Tudi PE Stroji dosegajo zaradi pomanjkanja naročil manjšo prodajo, kot je s planom predvidena. Dodatna ovira bo vsekakor še zapiranje srbskega trga.

V Orodjarni je stanje z naročili zadovoljivo, planirana proizvodnja pa dosežena 97,0 odst. Zaradi prepozne dostave Ind. nožev v špedicijo je ostalo na zalogi 8 t nožev. Količinska proizvodnja je bila dosežena 51 odst. Malo večjo, to je 53 odst. proizvodnjo so dosegli v Pnev. strojih, vrednostno 82 odst. Razlika v odstotkih med tonažo in vrednostjo je nastala zaradi prodaje večjih količin rezervnih delov v primerjavi z orodjem. Vzmetarni primanjkuje naročil, plan je bil dosežen le 36 odst.

Predvidenega plana na domačem trgu tudi niso dosegli v Armaturah, doseženo le 61 odst., in to predvsem zaradi forsiranja izvoza.

VSE VEČ INTERVENCIJSKIH NABAV

Problematika oskrbe z repromateriali v oktobru se kaže predvsem v vse večjem številu intervencijskih nabav. To je predvsem posledica znižanja zalog na minimum oziroma na kritično mejo, ki bi jo bilo možno normalno dosežati le z bistveno drugačno računalniško podporo oziroma z realizacijo projekta posodobitve nabave. Podobno kot pri obvladovanju količin oziroma zalog bo treba tudi za kakovostnejše obvladovanje nabavnih cen nabavne referente opremiti z ustreznim orodjem za obvladovanje tega področja. Poleg navedenih problemov je pri izbiri najugodnejših dobaviteljev večja ovira naša konstantna nesolventnost. Tako smo prisiljeni pogostokrat nabavljati materiale pri manj solidnih dobaviteljih, in to celo po višjih cenah, kot bi jih lahko v primeru normalne plačilne sposobnosti. To pa je povezano z dodatnim angažiranjem nabavnih količin in rokov.

DOLG INOZEMSKIM DOBAVITELJEM SE VEČA

V oktobru je Železarna Ravne že dolgovala inozemskim dobaviteljem preko 12 mio din za dobavljene repromateriale in rezervne dele iz preteklih mesecev. Naša nesolventnost povzroča negativne posledice na zunanem trgu, kar se prav posebno odraža pri naših nadaljnjih potrebah, saj nam ne akceptirajo novih naročil, preden ne bomo poravnali starih dolgov.

V tem mesecu je prispela prva dobava opreme firme FUCHS-UHP peči projekta »Racionalizacija in ekološka sanacija proizvodnje v jeklarni II.«

IZVOZ

V PE Metalurgija je vedno bolj pereč problem pomanjkanje naročil, plan je bil dosežen 44,9 odst. Valjarna ima v špediciji še vedno visoke zaloge, ki čakajo na odpoklic.

Nič boljše ni bilo v PE Jeklolivarna. Za november in december so sicer uspeli pridobiti okoli 200 ton naročil, tako da bo vsaj malo omiljeno pomanjkanje naročil.

PE Stroji so plan pri valjih presegli za 52 odst., vrednostno pa (ker ni akreditiva) zaradi problemov pri odpremi valjev za Poljsko za planom zaostali 17 odst. Pri stiskalnicah je bil plan dosežen le 29 odst., razlog je v težavah pri izdelavi stiskalnic 2 DE 1250.

V PE Obdelavi so v vseh enotah presegli predvideni količinski plan. V skupnem je bil plan presežen za 10,2 odst. PE Armature pa so plan presegle 29,8 odst.

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

V oktobru je bil delovni čas izkoriščen 78,30 odst., odsotnosti pa so znašale 21,70 odst. (Pri tem je treba opozoriti, da se od oktobra dalje v odsotnosti ne štejejo več službena potovanja temveč se to šteje kot red-

ni del delovnega časa) in so bile razdeljene takole:

– letni dopust	7,19 %
– izredno plačani dopust	0,36 %
– bolezni	7,30 %
– druge plačane odsotnosti	6,73 %
– neplačane odsotnosti	0,12 %

Skupaj 21,70 %

Ure v podaljšanem delovnem času so znašale 0,53 odst. ali 5.888 ur, kar je za 0,20 odst. manj kot v septembru. Tokrat so imeli največ nadur v Orodjarni 6,18 odst., v TSD 2,79 odst., Transportu 1,98 odst., PE Stroji 1,54 odst. V vseh ostalih obratih so znašale nadure pod enim odst.

ODDELEK POSLOVNA ENOTA	ODSTOTKI DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA ton		ODPREMA ton		FAKTURIRANA REALIZACIJA din		IZVOZ \$		IZVOZ din		DOMAČI TRG din	
	oktober	zbir	oktober	zbir	oktober	zbir	oktober	zbir	oktober	zbir	oktober	zbir
JEKLARNA	65,9	74,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VALJARNA	69,6	70,8	53,5	67,6	61,7	68,7	72,5	63,2	63,9	59,5	60,7	72,6
KOVAČNICA	82,3	91,2	65,8	92,0	70,6	93,4	185,4	136,9	163,5	129,3	60,9	89,7
JEKLOVLEK	64,5	57,3	67,7	56,4	62,5	55,4	109,8	63,9	97,5	59,8	57,0	54,7
PE METALURGIJA	68,7	73,1	57,8	70,8	63,7	71,4	87,4	70,0	77,2	66,0	59,8	72,9
PE JEKLOLIVARNA	48,0	57,4	38,5	43,9	44,7	50,6	72,8	87,3	63,6	82,2	39,8	42,5
PE STROJI	56,6	89,5	60,0	89,2	59,8	75,0	48,8	78,3	42,6	74,0	81,2	76,3
NAMENSKA PROIZVOD.	76,2	87,9	106,7	110,1	91,3	112,4	106,8	128,7	93,1	122,9	78,4	37,0
ORODJARNA	86,4	95,8	97,3	102,9	102,1	89,3	120,8	188,6	106,6	174,9	101,6	79,5
- NOŽI, BRZOREZ, OROD.	46,1	49,6	57,1	39,2	85,4	52,6	151,9	126,6	133,5	119,1	-	-
- GREĐICE	80,5	122,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	86,3	98,9	80,9	79,9	78,9	77,7	152,3	127,4	133,9	119,9	53,5	58,3
PNEVMAT. STROJI	76,1	58,1	59,6	58,0	88,0	76,3	295,1	156,5	256,1	144,9	82,4	74,0
VZMETARNA	43,0	67,1	42,8	67,9	62,0	85,1	139,6	116,2	120,1	108,2	55,3	82,4
KALILNICA	-	-	-	-	250,0	121,6	-	-	-	-	250,0	121,6
PE OBDELAVA	63,0	79,4	68,0	81,7	86,6	95,0	115,9	129,5	101,1	123,3	73,2	68,7
PE ARMATURE	84,8	101,5	110,3	100,0	113,0	103,5	139,1	127,0	123,1	120,2	96,5	76,0
STORITVE DRUGIH	-	-	-	-	93,2	112,4	-	-	-	-	93,2	112,3
SKUPAJ PODJETJE	68,3	72,9	57,6	70,9	67,7	75,9	88,7	93,3	77,9	88,4	62,8	69,9

IZ NAŠIH KRAJEV

LEŠE NA PREHODU 90/91

Pa so prišli tako težko pričakovani novi časi! Menjala se je oblast, spreminjajo se nekatere bistvene stvari v naši družbi, delavcu, kmetu in veliki večini drugih prebivalcev pa se godi vedno slabše. Zato tudi ne čudi naravnost apatičen odnos večine krajanov za dogajanje v naši krajevni skupnosti.

Po zadnjih sklepih občinske vlade bo tudi naša krajevna skupnost z novim letom med bivšimi krajevnimi skupnostmi. Se zelo dobro se spominjam tistih časov, ko smo se borili in trudili, da smo to našo krajevno skupnost dobili. Danes pa, ko se poslavlja, bo imela zelo malo poglobitve: nihče se še ni potegnil za to, da bi jo obdržali! (Tam, kjer pa so se, so KS tudi obdržali.)

Ker pa se zgodovina tako rada ponavlja, sem trdno prepričan, da bo prišel čas, ko se bodo tudi naši krajanji zavedli, kaj so izgubili in bo neke druge ljudi zopet stalo časa in dela, da bodo dobili nazaj to, kar bomo tako mimogrede izgubili v teh časih. Verjamem, da je mnogim važnejše, kaj bomo dali v lonec. Toda to je sila kratkoročno gledanje, zaradi katerega bo še marsikoga bolela glava.

Naš čas nasploh ni naklonjen družabnemu življenju, zato se ne smemo čuditi, če nam društva zamirajo, če nekoč dejavne organizacije danes ne obstajajo več. Pa to ni samo značilnost zadnjih mesecev, ampak že daljšega obdobja, ki pa mu ni videti konca.

So pa naši ljudje že tradicionalno žilavi in tudi iznajdljivi, ko gre za njih in za njihov standard. Sem seveda štejemo tudi telefon in prav to je edina večja akcija, ki se bo za naše krajanje letos uspešno končala. Akcijo je začel gradbeni odbor pri KS Leše. Po začetnih uspehih so nastopile težave. Akcija se je vlekla kot hudo leto in potrpežljivost nekaterih je dosegla višek, pa so operativna dela na trasi s Prevalj na Leše prevzeli drugi ljudje in delo z novimi močmi tudi te dni uspešno končali. Sicer nisem med novimi telefonskimi naročniki, a če bi bil, bi imel za vodjo del Jožeta Kupljena veliko pohvalnih besed. Brez njega in še nekaterih bi telefoni v osemdesetih domovih zazvonili šele prihodnje leto.

Ko so ljudje videli, da akcija poteka resno, so se mnogi še dodatno prijavili, tako da bo novih naročnikov 72, sedem pa jih bo telefone prestavilo iz svojih prejšnjih stanovanj. Starih naročnikov je 150 in le redke so še hiše na Lešah, ki ne premorejo telefonskega aparata.

Poleg izdatnih finančnih sredstev so morali naročniki opraviti poprečno vsak po štirideset udarniških ur na trasi, predvsem pri izkopih in zasutju kabla. (Eni več, drugi manj, pač od možnosti družine). Tako smo se torej znebili kabla, ki je potekal po zraku, in bomo pozimi najbrž manj trepetali, da bi nam sneg podrl drevesa in nam pretrgal zvezo s svetom.

Ta akcija je vzrok za kanček

zmernega optimizma, predvsem pa vsem dokaz, da se da tudi v teh časih kaj narediti, če so vsi složni in če vsi poprimejo za delo. Rad bi, da bi se naši krajanji tega zavedli bolj pogosto.

Poročilo iz naše majhne krajevne skupnosti bi rad zaključil bolj optimistično, tako optimistično, kot delamo in živimo v našem kulturnem društvu. Tudi nas ne puščajo krizni časi ob strani, a ne damo se. Letos smo postavili vrtno uto. Končali jo bomo na pomlad. Svoje kultur-

no poslanstvo opravljamo tako, kot smo sposobni. Če bo sreča, bomo na odrske deske postavili novo dramsko delo, poskrbeli pa bomo tudi za tradicionalno dobro sodelovanje med našim društvom in osnovno šolo Leše.

Da naš kraj tudi v prihodnje ne bo ostal brez naraščaja, daje upanje odprtje novega zazidalnega okoliša na zamočvirjenem travniku, last kmeta Kralja. Pri tem se postavlja pomembno vprašanje, kdo bo danes še sploh sposoben graditi, ko mnogi že s težavo pretolčejo vse dneve v mesecu.

Nekaj se premika tudi na dveh vejah cestne razsvetljave, material je nabavljen, videti manjka le volje, da bi se stvar končala.

To poročilo pa ne bo popolno, če ne omenim, da naša in združna zbiralnica mleka na zadovoljstvo kmetov obratuje nemoteno.

To je bilo skromno razmišljanje (sedaj še) krajana krajevne skupnosti Leše. Ko bomo po novem letu imeli vaško skupnost, bomo vsi le še vaščani. Sicer pa neke bistvene razlike najbrž tudi po novem ne bo, za take premike je žal kronično premalo denarja in že sedaj je veliko vprašanje, kdaj bo še kako potrebna cesta Prevalje - Leše dobila novo asfaltno prevleko.

Sicer pa pravijo, da bo po novem letu vse boljše. Jaz pa pravim tako, kot poje Tomaž Domicelj... kakor za koga... kakor za koga.

Rudi Mlinar

KULTURA

KULTURNA KRONIKA

GLEDALIŠČE

Ljubitelji gledališča so imeli v torek, 20. novembra, priložnost videti predstavo Prešernovega gledališča iz Kranja. V Titovem domu na Ravnah so uprizorili imenitno delo Edvarda Albeeja **Kdo se boji Virginije Woolf**. Predstava, v kateri se prepletajo komičnost in dramatičnost, resničnost in iluzija na primeru družinskega življenja dveh zakonskih parov, je zadovoljila številno občinstvo. Še posebej sta gledalce očarala Bernarda Oman kot Honey in Igor Samobor kot George, vendar tudi Judita Zidar kot Marta in Pavel Rakovec kot Mick igralsko nista bistveno zaostajala. Režiserka Barbara Hieng je s štirimi igralci in z učinkovito scenografijo ustvarila predstavo, kakršnih si na Ravnah še želimo.

LUTKE

Podobno poslastico kot gledališka predstava za odrasle je pomenila za otroke predstava lutkovnega gledališča **Papilu** iz Ankarana. V petek in soboto, 23. in 24. novembra, so v vseh večjih krajih doline od Črne do Raven uprizorjali **Zlato ribico** in **Najdi-hojco** s papirnatimi lutkami. Čeprav so lutke te vrste pri nas manj znane in sta bili predstavi režirani brez dialoga z mladim občinstvom, ju je večina gledalcev dobro sprejela.

GLASBA

Pevci in poslušalci so si v soboto, 24. novembra, oddahnili, ker so končno dočakali **19. letni koncert** moškega pevskega zbora Vres v Družbenem domu na Prevaljah. Spomladi ga namreč ni bilo, ker je zbor doživljal krizo; ta pa le ni bila tako huda kot pri ravnem Fužinarju, ki ga ni več. Koncert tako pomeni veliko notranjo zmago in ponovno rojstvo Vresa, ki se je vrnil k svojim koreninam in predstavil plemenito bero slovenske ljudske pesmi. Polna dvorana poslušalcev jo je s hvaležnostjo sprejela.

Za drugo zvrst glasbe na Prevaljah skrbi klub **Levi devžej**, ki ima dokaj bogato ponudbo kakovostne zabavne glasbe. V petek, 9. novembra, je v Družbenem domu nastopil harmonikarski prvak Peppino Principe s triom Vanja Lisaka, 16. novembra je bil v Levem devžaju Zimzeleni večer z Edvinom Fliserjem in After eight, 18. The Platters, 21. novembra Večer šansonov z Ladom Leskovarjem, Meri Avsenak in Bojanom Adamičem, 23. novembra sta bila tu pevca Tomaž Domicelj in Hans Thee-

sink iz Nizozemske, naslednji večer so prišli na svoj račun ljubitelji country glasbe. Pa še smo mogoče kaj izpustili.

Skratka, Levi devžej si ustvarja svoj slog in mogoče tudi – svoj krog občinstva.

KNJIGA

V Koroški osrednji knjižnici Dr. Franc Sušnik je 15. novembra Dravograjčanka Silvija Borovnik predstavila svoj prozni prvenec **Strašljivke**. Knjiga je izšla pri založbi Vieser v Celovcu, kar naj bi jamčilo za kakovost dela. Vsekakor pa je bolje, da si vsak bralec ustvari mnenje o knjigi – sam.

Vsredo, 27. novembra, je v Likovnem salonu na Ravnah arhitekt dr. Peter Fister predstavil svojo knjigo **Arhitektura Zile, Roža, Podjune**. Knjigi in razstavi na pot je zapel Vres. Do 7. decembra so si lahko ljubitelji koroške arhitekture ogledovali razstavljeno slikovno gradivo, ki je na Ravne pripotovalo prek Maribora iz Trsta, razstavo pa bodo videli še v Slovenj Gradcu, Celovcu in na Dunaju. Človek bi pomislil, kaj neki je botrovalo temu, da so Ravne enkrat stopile v vrsto tako zvence-

kih krajevnih imen. Organizatorjem lahko rečemo le – hvala.

LIKOVNA UMETNOST

Od 16. do 24. novembra je bila v Likovnem salonu razstava del Stefana Hauka. O njej bomo objavili poseben članek.

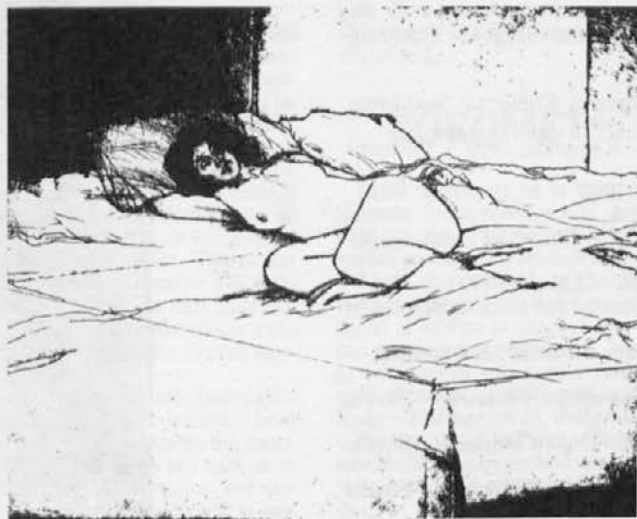
22. novembra so v avli Splošne bolnice Slovenj Gradec odprli razstavo slik člana Društva slovenskih likovnikov Franca Boštjana.

Mojca Potočnik

RAZSTAVA GRAFIK RUDIJA SKOČIRJA V KLUBU »LEVI DEVŽEJ«

Akademski slikar Rudi Skočir je bil rojen v Kamnem pri Kobariidu. 1977 diplomiral na Likovni akademiji v Ljubljani. Slikarsko specialko je končal pri

prof. Janezu Berniku, Kiarju Mešku in Stefanu Planincu. Od leta 1986 ima status svobodnega likovnega umetnika. Ukvarja se z grafiko, slikarstvom, knjiž-

no ilustracijo in oblikovanjem.

Tokrat je razstavljal grafične liste v tehniki SUHE IGLE. Motivno prevladujejo akti, deloma pa se pojavlja tudi figura. Slikarjev pristop je izrazito oseben ali celo intimen. Gola ženska je postavljena v zasebnost tihe meditacije in nekakšno brezčasnost. Obrazi ne izražajo razpoloženja, oči zrejo mimo opazovalca.

Prostor je očiščen, prazen in samotnen. Deloma se pojavljajo temine, vendar zgolj v kompozicijskem smislu. Ponekod je prisotna tekstura, ki pa ima predvsem eksperimentalno vlogo. Iz vseh razstavljenih del je komajda mogoče spoznati slikarjevo virtuozno risbo, morda to še najbolj opazimo po perspektivnih skrajšavah.

Tehnika je izbrana namerno, saj ravno suha igla dopušča najosebnnejše in neposredne zapise. Na neki način jo lahko primerjamo z akvareloom, ki prav tako ne dopušča napak. Skočirjeve podobe (ne glede na motiv in tehniko) učinkujejo hkrati svečano, obredno in nostalgčno. Polne so notranje napetosti, ki izvirajo iz konfrontacije pretehtano izbranih prvin in prenosa naglasov in vsebin.

Figure v teh svečanih prostorih imajo izrazit ekspresiven naboj. Zato lahko likovno govoričco, kot jo oblikuje Rudi Skočir, doživljamo tudi v njeni samozavestnosti. Ne gre mu za primat podrobnosti, saj je kompozicija trdna in celovita, neobremenjeno sledi naukom starih mojstrov.

Vsekakor nas poskuša opozoriti na aktualne probleme tako, da nam jih zastavlja skozi tančico nostalgije in trpke lirike. Prav to pa so kvalitete, ki Skočirjevo umetnost povezujejo s krčevitim prizadevanjem mlajših generacij, ki iščejo novo identiteto.

Benjamin Kumprej, akad. sl.

NOVE KNJIGE NA POLICAH KOROŠKE OSREDNJE KNJIŽNICE »DR. FRANC SUŠNIK« RAVNE NA KOROŠKEM

Danes bom predstavila drugo največjo splošnoizobraževalno knjižnico v občini Ravne na Koroškem.

Pionirska knjižnica Leopold Suhodolčan deluje kot enota Koroške osrednje knjižnice Ravne na Koroškem. V sistemu občinske mreže zavzema posebno mesto, saj so občinske knjižnice, kot je naša, dolžne organizirati tudi posebne oddelke oz. knjižnico za mladino – pionirsko knjižnico.

Pionirska knjižnica se po nekaterih stvareh razlikuje od drugih splošno-izobraževalnih knjižnic v občinski mreži:

– razmerje med fondom za odrasle in fondom za mladino je v obratnem sorazmerju kot v drugih enotah: to je 60:40 v korist mladinski literature

– mladinski fond je tudi prostorsko ločen od fonda za odrasle – ima poseben prostor za najmlajše (pravilni kotiček).

Ker pa je knjižnica sorazmerno velika, imamo na policah tudi precej knjig za odrasle bralce. Seveda gre tu samo za živo zalogo, torej na policah ni zastarelih in arhivskih knjig.

Med novimi knjigami Koroške osrednje knjižnice smo danes izbrali naslednje:

- ABC PR. Odnosi z javnostmi na prvi pogled. – Ljubljana, 1990. – (Priročnik odnosov z javnostmi)
- Aids. – Ljubljana, 1990
- Akvinski, T.: Država. – Zagreb, 1990. – (Posebne izdaje/Globus)
- Atanacković, D. & A. Simonić: Opća farmakologija. – 2. izd. – Zagreb, 1987. – (Udžbenici sveučilišta u Rijeci)
- Bagnall, B.: Crtanje i slikanje. – Beograd, 1990. – (Priručnik Falken)
- Banac, I.: Sa Staljinom protiv Tita. – Zagreb, 1990. – (Plava biblioteka)
- Bojunga, W.: Die Evolution der Organismus. – Köln, 1990
- Bujak, A.: In the gardens of the Vatican and Castel Gandolfo. – Warsaw, 1990
- Cax, G.F.: Tropical Marine Aquaria. – London, 1990
- Davison, J.: Red – on...go!. – Oxford, 1990
- A Dictionary of Marks. – London, 1990. – (The Antique Collector's Guide)
- Grubač, B.: Dradan. – Sarajevo, 1990. – (Ugrožene životinje Jugoslavije)
- Hudolin, V.: Klubovi lječenih alkoholičara. – Zagreb, 1990
- Jugoslavija. – Beograd, 1990
- Ko lebdijo mize. – Ljubljana, 1990. – (Na meji resničnega)
- Komentar. Sindikalno varstvo delavskih pravic. – Ljubljana, 1990
- Konceptija in strategija razvoja vzgoje in izobraževanja. – Ljubljana, 1990
- Kralj, F.: Braslovče. – Braslovče, 1990
- Kurowski, F.: Deutsche Panzer 1939–1945. – Menden, 1990
- Lexikon der Tiere von A–Z. – Balzers, 1990
- Mala šola kuhanja. – Murska Sobota, 1990
- Marcon, E. & M. Mangini: Das grosse Lexikon der Tierwelt. – Klagenfurt, 1988
- Mounier, E.: Oseba in dejanje. – Ljubljana, 1990
- Modri IN. Informacije o Sloveniji. Kdo, kje, kaj. – Ljubljana, 1990
- Plitvice. – Zagreb, 1990
- Rugby Characters. – London, 1990
- Smrkolj, V.: Praktikum ambulantne operativne kirurgije. – Ljubljana, 1990
- Soviet Union. – Moscow, 1990
- Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo. Komentar. Sindikalno varstvo delavskih pravic. – Ljubljana, 1990
- Stele, F.: 50 izbranih dvatisočakov. – Komenda, 1990. – (Slikovni vodnik)
- Šalamun, I.: Astrologija. – Ljubljana, 1990
- Šorli, S.: Konec časa. – Ljubljana, 1990
- Šta misli Jugoslavija. – Beograd, 1990. – (Rezultati ispitivanja jugoslovenskog javnog mnenja)
- Turner, A.: First Aid and Home Safety. – London, 1990
- Virk – Rode, J. & J. Belak – Ožbalt: Razred kot socialna skupina in socialne igre. – Ljubljana, 1990
- Zentner, C.: Illustrierte Geschichte des deutschen Kaiserreichs. – Eltville am Rhein, 1990
- Zentner, C.: Illustrierte Geschichte des ersten Weltkriegs. – Eltville am Rhein, 1990
- Zentner, C.: Illustrierte Geschichte des Dritten Reiches. – Eltville am Rhein, 1990
- Zentner, C.: Illustrierte Geschichte des Zweiten Weltkriegs. – Eltville am Rhein, 1990

Pa še nekaj novih knjig iz domoznanskega oddelka:

- Bodi pozdravljena, Devica Marija. – Prevalje, 1990
- Galič, C.: Začetna šola za citre. – Ljubljana, 1990
- Januš, G.: Sredi stavka. – Celovec, 1990
- Kolar, M.: Moj prvi govor. – Maribor, 1990
- Logar, E.: Vsaka vas ima svoj glas. – Celovec, 1988. – 1: Slovenske ljudske in pripovedne pesmi iz Podjune. Pripovedne in ljubezenske. Strahovnik, M.: Štajersko Podravje z Mariborom v boju za priključitev Jugoslavije leta 1918/19. – Ljubljana, b.l. – Seminarska naloga

Meta Boštjan

DELAVSKI MUZEJ – SLOVENJ GRADEC?

Ob Osrednji koroški knjižnici »Dr. Franc Sušnik« je Delavski muzej Ravne edina profesionalna kulturna ustanova v občini Ravne. Nanj smo delavci Železarne Ravne še posebej ponosni, saj predstavlja zgodovino železarstva od vodnega kladiva – repača naprej. Repač ni ravenski – prišel je z Mute – in je dokaz, da muzej na Ravnah ni bil zasnovan zgolj krajevno, niti ne ozko železarsko. Razen železarske ima še rudarsko, gozdarsko, lesarsko, narodopisno zbirko, stalno razstavo delavskega gibanja v Mežiški dolini ter muzej na prostem (skansen) z devetimi velikimi tehničnimi objekti. V muzeju je vsega 2000 eksponatov tehniškega in etnografskega značaja iz štirih koroških občin, razen tega imajo oddelek s kartografskim gradivom in arhivalijami ter fotografski laboratorij. Ravenski muzejski delavci upravljajo še spominski muzej Prežihovega Voranca v Prežihovi bajti, do etnološke zbirke v krajevni skupnosti Črna in do črnjanske rudarske zbirke pa pristojnosti muzeja niso uradno določene.

Kljub tako velikemu materialnemu in dokumentarnemu bogastvu muzejskih zbirk pa status muzeja v občini Ravne doslej še ni bil urejen. Zakaj dosedanja ravenska občinska vodstva tega niso uredila, je težko reči, dejstvo pa je, da so v Slovenj Gradcu za to plat svojega muzeja NOB že zdavnaj poskrbeli, pri-

dobili naziv »pokrajinski« in s tem dali vedeti, da hočejo imeti sedež splošnega muzeja, ki naj bi ga ustanovili v regiji. Ker v koroški regiji ne bo več kot ena muzejska ustanova, pomeni, da bo ravenski Delavski muzej prešel pod upravo Slovenj Gradca.

Takim upravnim procesom se v ravenski občini ne čudimo več. Začeli so se že davno pred leti, spomnimo se samo, kako je bilo z bolnico v Črni (najprej skupna uprava, nato preselitev bolnice v Slovenj Gradec – kljub protestu Črnjanov).

Če gre torej zdaj samo za upravnih postopek, to samo po sebi ni posebno hudo. Huje je, da mu v prihodnosti zna slediti preselitev delov zbirk, še posebno, ker bo v kraju sedeža stalna muzejska razstava, to pa bodo oblikovali iz gradiva, ki je na razpolago. Ker gradivo NOB, ki ga je zbral in ga hrani slovenjgraški muzej, za tako razstavo ne bo zadostovalo, se ve, kje ga bodo vzeli.

O tem, kje naj bi bil sedež koroškega pokrajinskega muzeja, delavce Železarne Ravne seveda nihče ni vprašal, gotovo pa je, da bi podprli sedanje občinsko vodstvo v prizadevanju, da bi bil tam, kjer je glavnina zbirke. Le v tem je namreč zagotovilo, da bo Delavski muzej Ravne ohranil svoje ime in s trudom entuziastov zbrano bogastvo.

Mojca Potočnik

REKREACIJA IN ŠPORT

ODBOJKA

Sedem zmag in en poraz, to je bila odlična bilanca odbojkarjev Fužinarja v osmih kolih tekmovanja II. zvezne lige – zahod. Po porazu doma proti vodilni, še neporaženi ekipi v tej ligi Tovilu Olimpiji v 3. kolu so naši odbojkarji nanizali kar pet zmag zapored. Doma so premagali Aromo iz Futoga s 3:2 ter Rijeko GRO Primorje in Famos

Tabor iz Ljubljane, v zadnjem kolu pa bodo odbojkarice igrale še v Rogozi.

V republiških ligah so od koroških ekip najboljše uvrščene odbojkarice Mežice, ki so v 8 kolih zbrale 10 točk, slabše pa se godi ostalim trem ekipam. Mislinjčanke so uvrščene v drugi polovici lestvice, medtem ko so odbojkarji Mislinje in Mežice na repu lestvice in celo v nevarnosti, da iz lige izpadejo. V II.

stanek v ligi. Rezultati od 9. do 11. kola: Korotan – Fužinar 3:0, Fužinar – Starše 2:0 in Radlje – Fužinar 8:3. Koroški klubi so po prvem delu tekmovanja uvrščeni takole: 1. Korotan 17 točk, 3. Peca 13, 7. Akumulator 11, 8. Radlje 10 in 11. Fužinar 7 točk.

V višjem rangu tekmovanja, v območni slovenski ligi, letošnjo sezono igrajo tudi nogometaši Ojstrice in Partizana iz Slovenj Gradca. Boljše igre so pri-

iz Hrastnice obakrat s 3:0, v gosteh pa Kakanj in Ljubinje s 3:1. V naslednjih dveh kolih so odbojkarji Fužinarja gostovali v Stari Pazovi proti Jedinstvu in nato igrali še doma pomembno tekmo z Modričo Optimo. V zadnjem kolu jesenskega dela prvenstva bodo 22. decembra nastopili še v Kamniku.

Precej slabše igre so v prvenstvu enotne republiške lige doslej prikazale odbojkarice Fužinarja, ki so v osmih kolih zbrale le 4 točke. Dve zmagi na štartu prvenstva, v prvem kolu proti Mislinji in v tretjem kolu proti Kamnici na svojem parketu, sta obetali dobro uvrstitev naših deklet. Toda varovanje trenerja Krenkerja v nadaljevanju niso bile več tako uspešne. Sledili so porazi tako doma kot na tujem, med njimi je bil presenetljiv in najbolj boleč tisti v koroškem derbiju na Ravnah proti ekipi Mežice s 3:2. Kasneje so Ravenčanke izgubile še v Novem mestu s 3:0 ter doma proti Kopru Cimosu s 3:0 in Ljubnemu s 3:1. V naslednjih dveh kolih je naša ekipa igrala v Topolšici in doma proti drugi ekipi Partizana

republiški ligi za moške so mladi Fužinarjevi igralci v petih tekmah le enkrat zmagali, medtem ko odbojkarice Partizana Prevalje in Partizana Črne prepričljivo vodijo v tekmovanju II. slovenske lige – vzhod.

NOGOMET

Korotan s Prevalj je osvojil naslov jesenskega prvaka v članski skupini mariborske nogometne zveze. Pričakovano, bi lahko dejali, saj so se Prevaljčani za prvenstvo odlično pripravljali in se tudi močno okrepili v prestopnem roku. Njihove ambicije so seveda jasne, uvrstiti se v višji rang tekmovanja, za kar si prizadevajo že vrsto let. Tokrat jim dobro kaže, saj vodijo dve točki pred Framom, pa tudi razpored tekem v spomladanskem delu je za nogometaše s Prevalj ugoden.

Ravenčani, ki tudi nastopajo v tej konkurenci, z jesensko bero točk seveda ne morejo biti zadovoljni. Osvojili so le 7 točk in so predzadnji na lestvici, kar pomeni v nadaljevanju boj za ob-

kazali Dravogradčani, ki so zbrali kar 15 točk in so uvrščeni v zgornjo polovico lestvice po jesenskemu delu tekmovanja. Slovenjgradčani, ki so igrali vse tekme kot gostitelji na Prevaljah, so šele v končnici prvenstva nadoknadili izgubljene točke doma proti Pohorju, Intermarketingu in Turmušcu in zbrali solidnih 11 točk. Seveda pa bodo morali za obstanek v ligi igrati spomladi veliko bolje.

ROKOMET

Sredi novembra se je končal jesenski del prvenstva v II. republiški ligi. Fužinarjevi rokometarji so v sedmih tekmah zbrali 8 točk, kar pomeni, da so štiri tekme zmagali. Svoj dobri položaj so si močno pokvarili z dvema porazoma v gosteh, v 5. kolu v Krogu in v 6. kolu v Radgoni. Rezultati zadnjih treh kol: Krog – Fužinar 29:16, Radgona – Fužinar 26:25 in Polet – Fužinar 26:29. Naslov jesenskega prvaka so osvojili rokometarji Kroga.

KEGLJANJE

8. decembra je bil sklenjen prvi del tekmovanja v slovenskih kegljaških ligah. V 9., zadnjem jesenskem kolu sta se na Prevaljah sestali ženski ekipi Korotana in Fužinarja v okviru prve republiške lige. Sicer pa sta obe omenjeni ekipi v osmih kolih zbrali polovico možnih točk. Ravenčanke so si svoj položaj na lestvici pokvarile s tremi zaporednimi porazi od 5. do 7. kola. Izgubile so v Ajdovščini in Kočevju ter presenetljivo tudi doma s Celjankami. Rezultati od 4. do 8. kola: Fužinar – Izola 2372:2277, Tekstina – Fužinar 2324:2264, Fužinar – EMO II. 2333:2348, Kočevje – Fužinar 2366:2294 in Fužinar – Konstruktor 2367:2284.

Kegljavke Korotana so ujele svojo pravo formo šele v finišu prvenstva, saj so prijetno presenetile z zmagama v Kranju in Kočevju. Rezultati od 4. do 8. kola: Konstruktor – Korotan 2289:2168, Korotan – Rudar Trbovlje 2228:2190, Triglav – Korotan 2199:2284, Korotan – Tekstina 2310:2328 in Kočevje – Korotan 2259:2289.

Za moško ekipo Fužinarja, ki tudi v letošnji sezoni tekmuje v II. republiški ligi – vzhod, je značilen slab štart v novo prvenstvo in kasnejše uspešno nadaljevanje. V prvih dveh kolih so Ravenčani namreč izgubili v Trbovljah in v Mariboru, nato pa štiri tekme zapovrstjo zmagali. Prav gotovo je k uspehu pripomogel tudi Silvo Belaj, ki se je po poškodbi znova vrnil v šestorko Fužinarja. Rezultati od 3. do 6. kola: Fužinar – Krško 5075:4973, Fužinar – EMO Celje 5102:4995, Fužinar – MTT 4995:4840 in Rudnik Hrastnik – Fužinar 2061:5229. V zadnjem jesenskem kolu so kegljači ravenške ekipe nstopili doma proti Radenski. V II. ligi nastopajo tudi Slovenjgradčanke, ki so v prvih 6. kolih zabeležile pet zmag in bile poražene le v Novem mestu. Ekipa slovenjgraškega trenerja Ivana Goričana v ligi tudi vodi.

KOŠARKA

Potem ko so košarkarji Koroške v prvih treh tekmah območne slovenske lige le enkrat zmagali, so v nadaljevanju kar trikrat zapored osvajali točke. To jim je po sedmih kolih prvenstva navrglo 3. mesto v ligi, kar je še vedno lep uspeh, saj so fantje večidel tekem odigrali oslabiljeni. Rezultati od 4. do 7. kola: Koroška – Radgona 83:81, Ljutomer – Koroška 83:88, Koroška – Kungota 73:64 in Starše – Koroška 97:74. Po prvem delu tekmovanja je bil v vodstvu Lovrenc pred Slivnico in Koroško. 9. decembra pa se je pričel tudi že drugi del prvenstva, naši košarkarji so odigrali dve tekmi, doma proti Lovrencu in v Mariboru proti ekipi Bistvo Petelin.

Ivo Mlakar

USTANOVLJENA JE ZVEZA ZA TRADICIONALNI KARATE SLOVENIJE

V Sloveniji deluje vrsta klubov tradicionalnega karateja, med njimi tudi ravenski, ki ga vodi Roman Breznik. Doslej se srečevali le na posameznih tekmovaljih in seminarjih, odkar pa so se 30. oktobra v Celju organizirali kot zveza in sprejeli skupni delovni program, bodo lahko delovali bolj povezano, kar bo pripomoglo k hitrejšemu razvoju in večjemu ugledu te športne zvrsti pri nas.

Prva akcija nove slovenske karatejske zveze je bil skupni trening, ki so ga 9. novembra organizirali v Ljubecni člani te zveze.

Sicer pa je TKK Ravne letošnjo jesen tudi sam zelo resno zastavil delo. V začetku oktobra so imeli v gosteh člani TKK iz Velenja, da so se z njimi pomerili v znanju karatejskih veščin.

V novembru je devetnajst članov kluba opravilo izpite za višje pasove: trije so osvojili oranž-

ni pas, 14 zeleni in dva vijoličasti pas.

Na klubskem prvenstvu za pionirje in pionirke, bilo je 20. novembra, so bili zmagovalci: Klara Cofl pri ml. pionirkah, Igor Vušnik pri st. pionirjih in Urška Obretan pri st. pionirkah.

Vodja ravenskega TKK R. Breznik se je v oktobru udeležil 1. prvenstva Jugoslavije v tradicionalnem karateju in dosegel 4. mesto v katah posamezno in 5. v borbah. Kot predstavnik slovenske zveze je bil na mednarodnem seminarju za inštruktorje karateja, ki ga je vodil prof. Tajiji Karse - 8. DAN, seminarja, ki ga je v Črnučah vodil Italijan Paolo Bolafia - 4. DAN, sta se udeležila Ravenčana Roman Breznik in Miha Cigler, na seminarju za inštruktorje karateja v Celju pa so bili razen njiju še Raško Morn, Ivan Mravljak in Rozika Čekon.

R.B.

PARTIZAN ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE

V petek, 16. novembra, so se člani Telovadnega društva Partizan Ravne zbrali na občnem zboru, ki so ga sklicali po osmih letih, kar govori o določeni praznini v delovanju organizacije, saj bi naj bili po pravih zborih vsaki dve leti. Toda to ne pomeni, da bi v tem času usihala dejavnost društva. Nasprotno, v zadnjih petih letih se je celo razširila.

Ravenski Partizan šteje čez 400 članov, od predšolskih otrok do šolarjev in mladine ter odraslih. Raznovrstnost dejavnosti posameznega društva je odvisna od razvejenosti klubskih športnih dejavnosti v kraju, kjer deluje. Ker je na Ravnah zelo močno športno društvo Fužinar, ostaja Partizanu ožje področje delovanja, predvsem športna in rekreativna gimnastika. Skratka, TVD Partizan skuša slediti anti-

čnemu geslu: zdrav duh v zdravem telesu.

V svoje vrste sprejema društvo otroke od tretjega leta naprej. Pod vodstvom vaditeljic se učijo obvladovati telo in gibe, kar jim daje podlago za udejstvovanje v kateremkoli športu. Če ostanejo zvesti Partizanu, imajo nadarjeni možnost postati mojstri gimnastike na orodju ali v parterju, če se posvetijo plesu, lahko sodelujejo v kateri od skupin, ki goji »jazz balet« ali aerobiko, odrasli pa se lahko organizirano rekreirajo s katerim od športov, kot so odbojka, kegljanje, namizni tenis ali plavanje, vendar ne intenzivno, kot zahteva tekmovalni šport, ampak rekreativno, kolikor je potrebno za zdravje in telesno kondicijo.

Zadnji čas v ravenskem Partizanu namenjajo večjo skrb tudi vzgoji mladih tekmovalcev in tekmovalcev v športni gimnastiki (delata vrsta pionirk in pionirjev). Z rednim delom bodo prišli uspehi in to bo tej zlahtni, a dolgo časa zanemarjeni športni zvrsti vrnilo nekdanji ugled.

Novemu odboru društva, ki ga vodi mag. farmacije Meta Kolar, strokovno pa prof. Maja Marin, želimo, da bi uresničil načrte, ki si jih je postavil, in z zavzetim delom koristil našemu mlademu rodu ter odraslim, ki bi radi ohranili vitalnost.

To je vsebina, ob kateri se ne bo treba sramovati imena, ki bi ga nekateri radi spremenili.

Mojca Potočnik

AVGUST SVETEC 1940-1990

Včasih se človek kar stežka sprijazni, da nekoga, ki smo ga vsi spoštovali in je bil naš delovni vzor, ni več med nami. Toda zakon življenja in smrti je krut. Poseže tam, kjer ga najmanj pričakuješ.

Tako smo tudi mi, tvoji sodelavci, onemeli ob vesti, da si v bolnici, kamor si šel na zdravljenje, za vedno končal svoje življenje, ki ti ni bilo zmeraj postlano z rožami.

Rodil si se 20.8.1940 v Podgorju pri Slovenj Gradcu delavski družini. Ker je bilo pri hiši četvero otrok, si se že s 17 leti zaposlil pri Lesni, nato pa odšel

v Kmetijsko zadrugo Stari trg. Ker so bila sredstva za življenje pičila in si si začel ustvarjati družino, si se leta 1968 zaposlil v Železarni Ravne. Leta 1975 si dobil tudi stanovanje in pot v službo ni bila več težavna.

Po 19 letih službe v topilnici si bil invalidsko premeščen v Transport, kjer smo te поблиže spoznali tudi mi. Bil si vzor vsem. S pridnim delom, smislom za pravičnost, pa s trdo besedo, če je šlo za naše pravice, si si hitro pridobil naša srca. Ker si bil tudi lovec, je marsikdaj tvoja pripoved privabila nasmeh na naša usta.

Pred kratkim si praznoval svojo 50-letnico. Takrat nihče ni pomislil, da bo kruta usoda ugasnila tvoje življenje, vzela ženi moža, otrokom očeta, svojem zlahtniku, nam pa sodelavca.

Tvoja poštenost, marljivost pri delu in tovarištvo bo še dolgo ostalo vodilo nam, tvojim prijateljem in sodelavcem.

V imenu OE Transport izrekam iskreno sožalje ženi, otrokom in svojem.

IVAN VERHOVNIK 1968-1990

Tvoja pomlad življenja se je žal končala v jesenski noči. Novica o tvoji nesreči nas je pričakala v ponedeljek jutraj. Težko je bilo dojeti, da si preminil, da te ni več.

Še ne dolgo tega si prišel med nas v Valjarno, delal pa si tudi v Strojih in delih, Jeklovleku in Komerciali. Dokaj hitro si se vživel med nas, pri tem pa osvojil znanje za delo.

Za delo si poprijel z veliko volje in veselja, s sodelavci si se dobro razumel in jim priskočil na pomoč, če je bilo potrebno. Bolečina slovesa najbolj prizadeva tvoje najdražje, mamo, očeta, brata in sestro ter ostalo sorodstvo.

Nam boš manjkal kot vesten sodelavec.

Brez velikih besed, ki so pogosto prazne, se poslavljam od tebe, Ivan, v svojem imenu in imenu vseh tvojih sodelavcev.

Tvojim staršem, bratu in sestri ter ostalemu sorodstvu izrekam iskreno sožalje!

Sodelavci OE Valjarna

KADROVSKA GIBANJA od 10. do 20. 11. 1990

V mesecu novembru se je številno zaposlenih ponovno zmanjšalo. 20. 11. 1990 nas je bilo v Železarni Ravne zaposlenih 5548.

Delovno razmerje so sklenili

PE METALURGIJA

JEKLARNA - LESJAK Primož, ROBIN Goran, KROF Robert, FAJMUT Maks, RAZDEVŠEK Milan - vsi talilci - iz šole.

VALJARNA - ŠAPEK Bogdan, GLAVICA Bojan, KOKUČNIK Jani, OSOJNIK Milan, POROČNIK Stanislav - vsi valjavci - iz šole.

PE JEKLOLIVARNA - ZAGERNIK Irena, jedrarka - iz šole.

PE OBDELAVA

NAMENSKA PROIZVODNJA - ŽVIKART Julijan, dipl. inž. strojništva - iz druge DO.

PE STROJI - MLAKAR Miran, URŠNIK Beno - strojna mehanika; ŠTEHARNIK Matej, strugar; KRIČEJ Andrej, KRZNAR Emil - rezkalca; ŠKVORC Marija - brusilka; KONEČNIK Simona, DOBROVNIK Branka - predelovalki in obdelovalki kovin; KNEZ Darjan, URŠNIK Suzana - strojna tehnika - VSI IZ ŠOLE.

TEHNIŠKI SEKTOR

ETS - ADAM Simon, LESIČNIK Engelbert, MAGER Boštjan, JEŠENEK Davorin - električar energetik - VSI IZ ŠOLE.

KOMERCIJALNI SEKTOR - PUŠNIK Angelca, ekonomistka - iz šole.

RAZVOJNI SEKTOR - MIKELN Aleš, dipl. inž. strojništva; GOLČER Tomaž, dipl. inž. strojništva - oba iz šole.

SEKTOR ZAGOTAVLJANJA KAKOVOSTI - PŠENIČNIK Alenka, dipl. inž. strojništva - iz šole.

ORG. KADROVSKI SEKTOR - PAPEŽ Erika, dipl. pravica - iz šole.

Delovno razmerje je prenehalo

PE METALURGIJA

JEKLARNA - STOJANOVIČ Savo, skladiščni delavec - izključen.

VALJARNA - SIMANIČ Ljubomir, žerjavovodja; GOLUBOVIČ Zlatko, žerjavovodja - iz-

ključena; LAUK Stanislav, puldist - dosežena pok. doba; VERHOVNIK Ivan, transportni delavec - umrl.

KOVAČNICA - FERK Peter, odprenik - inv. upokojitev; **JEKLOVLEK** - ZABEV Ivan, luščilec - inv. upokojitev.

SKUPNE SLUŽBE - MAGER Irena, rezkalka - potek del. razmerja za dol. čas.

PE JEKLOLIVARNA - PLOHL Andrej, obratni inženir - predčasna star. upokojitev; ŠTUMFL Edvard, kalupar - inv. upokojitev; PETEK Marija, žerjavovodkinja - inv. upokojitev; SLATINEK Janez, oblikovalec - potek del. razmerja za dol. čas.

PE OBDELAVA

SKUPNE SLUŽBE - SMO-LAR Feliks, samostojni tehnolog; PLESTENJAK Rafael, tehnolog; FORSTNER Ivan, delovodja; ŠTUMBERGER Feliks, referent-koordinator - vsi predčasna star. upokojitev.

IND. NOŽI - BORKO Jerica, vrtalka; TRATNIK Fridolin, delovodja skladišča - oba predčasna star. upokojitev; ŠTAMULAK Boris, rezkalec - sporazumno; KRENKER Ivan, žagar; LASNIK Anton, rezkalec - oba inv. upokojitev.

ORODJARNA - MAJERIČ Stanislav, dipl. inž., obratni inženir - sporazumno.

PE STROJI - VAVČE Jože, ključavničar - samovoljno; PAŠTIRK Ela, skladiščna delavka - predčasna star. upokojitev; HOVNIK Marija, centralna razdeljevalka - invalidska upokojitev; VOČKO Dimitrij, kontrolor

- izključen; TURKUŠ Zmagoslav, zarisovalec - sporazumno.

PE TURIZEM IN DRUŽBENI STANDARD - DOMANJKO Martin, natak - samovoljno; PRISLAN Vera, blagajničarka - starostna upokojitev.

TEHNIŠKI SEKTOR

S G V - LAZNIK Marjan, strojni ključavničar; NAGLIČ Matjaž, str. oblikovalec - sporazumno; KNEZ Kristjan, str. ključavničar; HALEJ Aleš, varilec - oba dosežena pok. doba.

ETS - ZAKRAJSEK Stanislav, stiskalničar - starostna upokojitev.

TRANSPORT - SVETEC Avgust, voznik tovornjaka - umrl. **SKUPNE SLUŽBE** - VELUNŠEK Zora, vodja obračuna - predčasna star. upokojitev.

KOMERCIJALNI SEKTOR - ŠTRUC Marija, referentka prodaje - dosežena pok. doba.

RAZVOJNI SEKTOR - GRADIŠEK Emilija, prevajalka - predčasna star. upokojitev; BLATNIK Ernest, ref. za upravno dokumentacijo - sporazumno.

SEKTOR ZAGOTAVLJANJA KAKOVOSTI - PŠENIČNIK Rado, vodja vhodne kontrole - predčasna star. upokojitev.

ORGANIZACIJSKO-KADROVSKI SEKTOR - PISAR Ivan, vratar - predčasna star. upokojitev; PRAPROTNIK Franc, telefonist - inv. upokojitev; RAVNJAK Marija, čistilka - družinska upokojitev; ČEBULJ Danilo, kadrovik - sporazumno (mirovanje).

OE ZAPOSLOVANJE

ZAHVALE

Ob smrti dragega moža,
očeta in dedka

FRANCA POŽARNIKA st.

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem in znancem, bolniškemu osebju ter sestri Darinki, ki mu je lajšala bolečine, g. Horjakovi za poslovlilne besede, g. župniku za opravljeni obred, Koroskemu oktetu in Pihalnemu orkestru ravnških železarjev ter sostanovalcem za denarno pomoč.
Še enkrat iskrena hvala.

Z bolečino v srcu vsi njegovi

Ob tragični izgubi sina in brata

IVANA VERHOVNIKA ml.

se iskreno zahvaljujemo za pomoč in darovano cvetje sorodnikom, sosedom in tabornikom ter sodelavcem Valjarne, Varnostne službe in Transporta.

Vsi njegovi

Ob boleči, prerani izgubi

AVGUSTA SVETCA

se iskreno zahvaljujemo lovcem in gasilcem iz Podgorja, ravnškemu g. kaplanu za opravljeni obred, Pihalnemu orkestru ravnških železarjev za žalostinke, znancem, prijateljem ter sodelavcem OE Transport za sočustvovanje in pomoč v težkih trenutkih.

Vsi njegovi

Ob boleči izgubi dragega
moža in očeta

ALOJZA VIDERSNIKA

se najtopleje zahvaljujem svojim sodelavcem, sodelavcem Kovačnice, gasilcem, sosedom, sorodnikom in prijateljem za pomoč, sočustvovanje in darovano cvetje in da so ga v takem številu pospremili na zadnji poti.

Žalujoča žena Jožica s sinovi

Ob boleči izgubi
moža in očeta

FELIKSA PEŠLA

se najlepše zahvaljujemo sosedom, gozdarjem, g. župniku in godbi na pihala ter železarjem, ki so mu poklonili cvetje in ga pospremili na zadnji poti.

Žena Julka z otroki

Ob prerani, boleči in
nenadomestljivi izgubi našega
moža, očeta in dedja

FERDA MEDLA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so nam izrekli ustno ali pisno sožalje, prekrili njegov prerani grob s cvetjem in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Hvala Mitju Šipku za lepe izrečene besede in pihalnemu orkestru ter pevskemu zboru Vres za pesmi slovesa.

Hvala g. župniku za lepo opravljen pogrebni obred.

Vsi njegovi

Ob izgubi moža, očeta in dedja

MARCELA ANTONIČA

se zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti.

Vsi njegovi

Ob boleči izgubi naše drage
žene, mame, babice, prababice

STANISLAVE VIŠNER,
p.d. Napotnikove mame

s Selovca se najtopleje zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom in drugim, ki so nam izrazili sožalje, darovali cvetje in vence ali darovali za maše ter nam v najtežjih trenutkih vsestransko pomagali.

Lepa hvala gozdnikom za izrečene poslovlilne besede, pevcem za zagete žalostinke, pihalni godbi ZB Sentjanž, zdravstvenemu osebju Dravograd ter duhovniku za pogrebni obred in tolažilne besede.

Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala, ker ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

Ob odhodu v pokoj se prisrčno zahvaljujem sodelavcem komercialne-prodaje za čudovita darila, ki ste mi jih predali na zaključnem srečanju na domu.

Rada sem bila z vami, saj sem doživela toliko lepega.

Tudi vam želim, da bi zdravi učakali upokojitev in tudi v pokoj doživeli še veliko lepega; z željo, da bi se še kdaj srečali

vaša sodelavka Marija Štruc

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem Valjarne srednje proge prve izmene za lepo darilo ter gospodu Otu Puru za izrečene poslovlilne besede. Vsem sodelavcem želim še mnogo delovnih uspehov in skupnega razumevanja.

Stanko Lauk

ČESTITKA

Andreja Čibron - Kodrin je 13. novembra 1990 na FSPN v Ljubljani uspešno zagovarjala magistrsko delo DELOVNA KARIERA V ORGANIZACIJI in s tem postala magistra socioloških znanosti.

Iskrene čestitke!

Sodelavci OE Razvoj kadrov
in zaposlovanje

Nekatere fotografije v tej številki je izdelala Mira Čepin.

Uredništvo

BRANJE

SPEVI

Rabindranat Tagore

Največji indijski pesnik in pisatelj. Rodil se je l. 1861, umrl je l. 1941. Leta 1913 je prejel Nobelovo nagrado. Prvi prevod njegovega dela smo Slovenci dobili že l. 1917 in smo do danes prevedli precej njegovih del. Naš izbor je iz zbirke Spevi, ki je izšla v Konjorju l. 1958 v prevodu pesnika Alojza Gradnika.

IZVOR

Spanec, ki prileti detetu na oči – ali ve kdo, od kod prihaja?

Da, pravijo, da biva v bajni vasi, tam med gozdnimi sencami, ki jih motno osvetljujejo kresnice in kjer visita dva plašna čarobna popka. Odondod prihaja poljublat detetu oči.

Smehljaj, ki trepeče detetu na ustnicah, kadar spi, ali ve kdo, kje se je rodil? Da, pravijo, da se je mlad bled žarek rastočega meseca dotaknil roba topečega se jesenskega oblaka, in tedaj se je prvič rodil smehljaj v snu rosnega jutra – smehljaj, ki trepeče detetu na ustnicah, kadar spi.

Sladka, nežna svežost, cvetoča detetu na udih – ali ve kdo, kje je bila skrita tako dolgo? Da, ko je mamica bila še mlada deklica, je prepajala njeno srce z nežno in tiho skrivnostjo ljubezni – sladka, nežna svežost, ki se je razcvetela detetu na udih.

SODNIK

Recite o njem, kar hočete, jaz poznam napake svojega deteta. Ne ljubim ga, ker je dobro, temveč ker je moje malo dete.

Kako morete vedeti, kako zna biti srčkano, če se trudite tehtati le njegove napake, ne pa njegovih čednosti.

Če ga moram kaznovati, postaja le še bolj del mojega bitja. Če sem jaz vzrok njegovih solz, se joče moje srce z njim.

Samo jaz ga imam pravico karati in kaznovati, zakaj le tisti sme kaznovati, ki ljubi.

SOČUTJE

Če bi bil samo majhen kužek, ne tvoje dete, ljuba mami-

ca, ali bi mi rekla »ne«, če bi hotel jesti s tvoje mize?

Ali bi me zapodila proč in rekla: »Poberi se, ti malovredni mali kužek!«

Potem pa pojdi, mamica, pojdi! Nikoli ne pridem k tebi, kadar me boš klicala, in nikoli več ne pokusim ničesar od tebe.

Če bi bil samo majhen, zelen papagajček in ne tvoje dete, ljuba mamica, ali bi me priklenila, da ne bi odletel?

Ali bi mi pretila s prstom in dejala:

»Kakšen nevhvaležen, malopriden ptič! Dan in noč kljuva svojo verigo!«

Potem pa pojdi, mamica, pojdi! V gozdove pobegnem in nikoli več se ti ne dam vzeti v naročje.

Ko grem samotna v noči na srečanje z ljubim, ptiči ne pojo, veter ne pihlja in hiše na obeh straneh ceste stoje molčeče.

Le moje zapestnice zvenijo pri slednjem koraku in rdečica me obliva.

Ko sedim na balkonu in čakam na njegove korake, listi ne šelestijo na drevju in voda je tiha v reki, kakor meč na kolenih speče straže.

Le moje srce bije burno, ne vem, kako bi ga upokojila.

Ko pride moj dragi in sedi ob moji strani, ko moje telo drgeta in se mi trepalnice zapirajo, se noč stemni, veter upihne svetilko in oblaki zagrnejo zvezde.

Le biser na mojih nedrih žari in daje svetlobo. Ne vem, kako bi ga skrila.

Šepetal je: »Ljubica moja, odpri oči.«

Ostro sem ga pokarala in re-

kla: »Pojdi!« Ali Stal je pred n žal za roke. Re me!« Ali ni šel! Sklonil je oči ušesu. Pogledal kla: »Sram te b premaknil.

Njegova usta mojih lic. Strep kla: »Preveč si p ga bilo sram.

Vtaknil mi je rožo v lasé. Rekla sem: »Vse zaman!« Ali stal je na mestu.

Snel mi je venec s tilnika in odšel.

Jočem in vprašujem svoje srce: »Zakaj se ne vrne?«

Zakaj mi šepeteš tako trudno v ušesa, o Smrt, moja Smrt?

Ko se rože zvečer osipajo in se živina vrača v hleve, se mi kradoma približaš in govoriš besede, ki jih ne morem razumeti.

Ali me moraš na ta način snubiti in osvojiti z mamilom uspaivočega šepeta in hladnih poljubov, o Smrt, moja Smrt?

Ali ne bo sijajne svečanosti za najino poroko?

Ne boš ovila z vencem svojih rjavih kodrastih las?

Ni nikogar, da ponese zastavo pred teboj in se ne bo noč zažigala s tvojimi rdečimi baklami, o Smrt, moja Smrt?

Pridi s svojimi zvenečimi školjkami, pridi v noči brez spanja.

Odeni me s škrlatnim plaščem, primi me za roko in me vzemi.

Naj bo pred mojimi vrati pripravljen tvoj voz s tvojimi nestrpo rezgetajočimi konji.

Vzdigni mojo tančico in poglej mi kljuovalno v obraz, o Smrt, moja Smrt!

Storil si me neskončnega, taka je tvoja volja. To krhko posodo prazniš spet in spet in jo zmerom spet polniš z novim življenjem.

Nosil si to drobno trsteno piščalko čez hribe in doline in si dihal z njo večno nove melodije.

Ob nesmrtnem dotiku tvojih rok prekipeva moje drobno srce in rodi neizrekljive besede.

Tvoja neskončna darila sprejemam samo na teh malih dlaneh. Veki minevajo in ti zmerom nalivaš in zmerom je kam nalivati.

Vem, da pride dan, ko se mi izgubi izpred oči ta zemlja in se življenje molče poslovi in pregrne poslednji zastor čez moje oči.

In vendar bodo bebele zvezde v noči in jutro bo vstajalo kakor prej in ure bodo naraščale kot valovi na morju, bruhajoči radosti in bolečine.

Ko premišljam o tem koncu svojih trenutkov, se pregrada trenutkov razruši in v svitu smrti vidim tvoj svet z njegovimi malovažnimi zakladi. Dragocen je njegov najnižji sedež, dragoceno je najmanjše njegovih življenj.

Stvari, ki sem po njih zaman hrepenel, in stvari, ki sem jih dosegel – kaj mi je do njih! Daj,

VP 261/1990 a

070 489(497 4 Ravne na Koroškem)

1128286

COBISS o

da bodo res moje stvari, ki sem jih vedno zaničeval in zanemarljal.

Moj spev je odložil vse lepote; ne košati se z oblacilom in nakitom. Nakit bi oviral najino združitev, ločil bi tebe od mene; v njegovem žvenkljanju bi utonil tvoj šepet.

Moja nečimrnost pesnika gine od sramu pred tvojim obličjem. O pesnik - učenik, sedel sem ob tvojih nogah. Daj, da bo moje življenje prosto in ravno kakor trstena piščalka, ki jo polniš z godbo.

Vem, da je to samo tvoja ljubezen, o ljubljenc mojega srca – ta zlati svet, ki pleše po listih, ti leni oblaki, ki plovejo prek neba, ta bežni veter, ki pušča svoj hlad na mojem čelu.

Jutranja zarja je zalila moje oči – to je tvoje poročilo mojemu srcu. Tvoje obličje se sklana k meni, tvoje oči gledajo v mene in moje srce se dotika tvojih nog.

Izdaja Delavski svet Želazarne Ravne kot mesečnik v nakladi 6800 izvodov. Ureja uredniški odbor: Andreja Cibron, Marijan Gerdej, Marjan Kolar, dr. Tone Pratinčar, Sonja Smolar, Maks Večko, Mirko Vošner. Uredništvo: glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar, novinarki Helena Merkač in Mojca Potočnik, tajnica Jelka Jamšek. Tel. 21-131, urednik int. 6753, novinarki 6304.

Tisk: Grafika Prevalje

Glasilo je po 7. točki 1 odst. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72), prosto plačila prometnega davka.

